Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 70 (1063) | Łódź, Środa 23 Marca 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאָדז מיטוואָך יט אדר ב תרפ״ז. | Nr. 70 (1063)

אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

בודזשעט ענטגילטיג אנגענומען.

אונצופרידי-פארשלאג פאר די מיניסטארען מעשטשאָוויטש און ניעזאַביטאָווסקי.

וו אַ ר ש אָ, 22. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט). אויף דער היינטיגער זיצונג פון סיים זענען דורכ'ן סיים־מאַרשאַלעק איבערגעשיקט געוואָרען אין קאָמיסיע אייניגע דעקרעטען פון מלוכה פּרעזידענט. ווייטער האָט דער מאַרשאַלעק מיטגעטיילט, אַז די פּראָקוראַטור פערלאַנגט אַרויסצוגעבען די דעפּוטאטען וואסינטשוק, סאָכאַצקי, קאָרדאָווסקי און קוכארסקי.

נאָכדעם האָט דער מאַרשאַלעק מיטגעטיילט די רעזולטאַטען פון'ם מאַרשאַלעק-געריכט איבער'ן דעפּ. וואָיצעוואודזקי און ערקלערט, אַז הגם דאָס געריכט האָט נישט פעסטגעשטעלט אַלע פּאַרוואורפען, וואָס זענען אַרויסגערוקט געוואָרען נעגען איהם, ענטשפּרעכט נישט דאָס פעסטגעשטעלטע די ווירדע פון אַ דעפּוטאַט.

דעפּ. סידאָרקעוויטש פּאָדערט, אַז דער סיים-מאַרשאַלעק זאָל איבערלעזען דעם גאַנצען מאַטעריאַל וועגען דעם ענין וואָיצעוואודזקי. זיין פאָדערונג ווערט אָבער נישט גענומען אין אַכט.

נאָכדעם ווערען בעטראַכט די אויסבעסערונגען פון סענאַט צום בודזשעט. אַ טייל פון די אויסבעסערונגען זענען אָנגענומען געוואָרען און דאַן ווערט דער גאַנצער בודזשעט אָנגענומען און דער סיים מאַרשאַלעק ערקלערט, אַז ער וועט דעם בודזשעט איבערשיקען צום פּרעזידענטליכען. ער לויבט דעם סיים, וואָס האָט בעוויזען צו פאַרענדיגען די בודזשעט-דעבאַטען פאַר'ן טערמין.

דעפּ. וואַרשאַווסקי (קאָמוניסט) פּראָטעסטירט נעגען דעם געוואַלט, וואָס איז אָנגעווענדעט געוואָרען געגען די נ.פ.כ. און דער „הראָמאַדע" דורך ערקלערען זיי פאַר אונגילטיג. דער מאַרשאַלעק נעהמט ביי איהם אָב דאָס וואָרט.

נאָכדעם רעפערירט דעפּ. קאָנאָפּניצקי די פאָרשלאָגען פון דער קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע וועגען דעם פערזאַמלונגס-געזעץ. דער רעגירונגס-פאָרשטעהער ערקלערט, אַז די רעגירונג איז נישט מסכים מיט'ן פּראָיעקט און וועט צושטעלען אַן אייגענעם. געגען דעם פּראָיעקט טרעט אַרויס מיט אַ שאַרפער רעדע דעפּ. טשאַפּינסקי.

נאָכדעם ווערט אָפּגעשטימט דער פאָרשלאַג פון „וויזוואָלעניע" וועגען אויסדריקען אונצופרידי די מיניסטאָרען מאַישכאָוויטש און ניעזאַביטאָווסקי. דער פאָרשלאַג איז אָבגעוואָרפען געוואָרען.

שענדליכע בעשולדיגונג געגען אַן'אַלטען יוד.

המון וואַרפט איהם פאר פערנואַלדיגונג און ריטואַל-מארד.

וו אַ ר ש א, 22. (טעלעפאָניש פון אינזער קאָרעספּאָנדענט) אויף סטאַלאָוואַ 37 וואוינט אַ קריסטין אנטאָנינאַ וואַזשניאַק מיט אַ 5-יעהריגער טאָכטער. נעכטען האָט זי געמאָלדען דער פּאָליציי, אַז איהר שכן, אַ 70 יאָהריגער יודישער הענדלער רווזשע האָט פערנאַרט דאָס מעדעלע אין קעלער און האָט עס דאָרט פערגוואַלטיגט. דער הענדלער איז אַרעסטירט געוואָרען. דער המון האָט געוואָלט לינטשען די פרוי מיט די קינדער פונם אַרעסטירטען און ס'האָבען זיך שוין פערשפּרייט קלאַנגען, אַז דער יוד האָט פערבראָכט דאָס בלוט צו ריטועלע צוועקען.

די פּאָליציי, וואָס איז אָנגעקומען אויף צוויי אויטאָמאָבילען, האָט צוטריבען דעם המון. דער הענדלער ערקלערט, אַז ער ווייסט נישט פון וואָס צו זאָגען. אַ מעדיצינישע אונטערזוכונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז דאָס מעדעלע איז נישט פערגוואַלטיגט. דער יוד איז שפּעטער בעפרייט געוואָרען אונטער פּאָליציי-אישע אויפזיכט.

דער קאָנפליקט אויפ'ן באַלקאַן.

ערנסטע שטימונג אין פראַנקרייך. - איטאַליען בערוהיגט. - דעמאָנסטראַציעס אין בודאפעשט. - שטעלונג פון דייטשלאַנד.

פּ אַ ר י ז, 22 (ספּ. טעל.) די לאַגע, וואָס האָט זיך געשאַפען צוליב'ן איטאַליעניש-יוגאָסלאַווישען קאָנפליקט, ווערט דאָ אָפּגעשאַצט זעהר ערנסט. די רעגירונגס-קרייזען שטרעבען צו ערלעדיגען דעם קאָנפליקט וואָס גיכער אויף אַ דיפּלאָמאַטישען אופן, אָפּגעבענדיג זיך אַ דין וחשבון פון די פאָלגען פון אַ בעוואָפענטען צוזאַמענשטויס, ווייל לויט'ן פראַנצויזיש-יוגאָסלאַווישען אָפּמאַך דאַרף פראַנקרייך אַקטיוו מיטהעלפען יוגאָסלאַוויען אין פאַל פון אַ בעוואָפענטען קאָנפליקט.

ל אָ נ ד אָ ן, 22 (אַטע) פון וואַשינגטאָן איז מען מודיע, אַז די איטאַליענישע רעגירונג האָט דאָרט אָפּגעגעבען אַן'ערקלערונג, לויט וועלכער איטאַליען האָט נישט בדעה צו שטערען דעם אייראָפּעאישען שלום.

ב ו ד אַ פּ ע ש ט, 22 (אַטע) די נאַציאָנאַליסטישע סטודענטען האָבען היינט איינגעאָרדענט אַ פיינדליכע דעמאָנסטראַציע פאַר דער פראַנצויזישער אַמ[illegible]

באַסאַדע און געמאַכט אַן'אָוואַציע לכבוד מוסאָליני'ן.

ב ע ר ל י ן, 22 (אַטע) אויף דער היינטיגער זיצונג פון רייכסטאַג האָט דער אויסערן-מיניסטער שטרעזעמאַן אַרומגערעדט די לאַגע אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן איטאַליעניש-יוגאָסלאַווישען קאָנפליקט. די דייטשע רעגירונג האָפט אויף אַ פרידליכען אויסגאַנג פון קאָנפליקט.

אויסטויש פון 5-זלאָטי-באַנקנאָטען.

וו אַ ר ש אָ, 22 (אַטע). פון 25-טען ד. ח. וועט דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום אָנהויבען איינציהען די 5-זלאָטי באַנקנאָטען און פערבייטען זיי מיט אַנדערע פון דעמזעלבען ווערט.

בילינע אויסלענדישע פעסער

פאר סוחרים און פאַבריקאַנטען.

וו אַ ר ש א, 22 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין האַנדעלס-מיניסטעריום איז היינט פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ וועגען בילינע אויסלענדישע האַנדעלס-פעסער. ס'איז אָנגענומען געוואָרען דער פּראָיעקט פון דער עקספּערטען-קאָמיסיע און עקאָנאָמישען קאָמיטעט ביים מיניסטאָרען-ראַט, אַז סוחרים פון דער ערשטער און צווייטער קאַטעגאָריע און אינדוסטריעלער פון ערשטער ביז פינפטער קאַטעגאָריע זאָלען בעקומען ספּעציעלע אויסלענדישע הנחה-פעסער.

פיל געלד פערדינען

קאָן יעדער וואָס קויפט איצט אין בעוואוסטען ענגראָ-און דעטייל-געשעפט

J.Futerman, Łódź

Piotrkowska 54, Telefon 654.

וועלכער בעזיצט אויף לאַגער אַ זעהר רייכען אויסוואַהל פון די מאָדערנסטע ענגלענדישע און אויסלענדישע: דיאַגאָנעס, לויפער, גאַרדינען, שאַרעס, פּאָרטיערען, נייעסטע טיש-בעט-און קאָלדרע-דעקען, גאָבעלין און זאַמטליכע מעבעל-שטאָפען אַלער אַרט, ווי אויך מעסינג שטאַנגען, וואַטע-קאָלדרעס, דערעס און ריי[illegible] פלעדס, בעזונדערס אַ גרויסער לאַגער פון צעראַטען און לינאָלעאום פיר יעדען געברויך. אַלעס צו זעהר ערמעסיגטע פּרייזען און רעעלסטע בעדינגונג.

בימע בעאַבאַכטען די אַדרעסע 1520

54. Piotrkowska 54.

בזה אנו מביעים את תודתנו העמוקה וכל המשתתפים בחגיגה שנערכו בהלנובס לכבוד יובלו של נשיאנו

מרדכי חיים רומקובסקי

וביחוד לועד הציוני העירוני, ובראשו לסנטר ד״ר מרדכי ברוידע וציר לסים ד״ר יוסף ראזענבלאט לבאי כח הקהלה העברית בלודז, לבאי-כח העתונות המקומית והורשאית, למוסדות „תרבות", „הרצליה", „הגנת נשים", „פשיטוליפקא" בית-התומים רחוב זגירסקא 40, „הסתדרות הסוחרים" רחוב פעטריקאווער 10, „בר-כוכבא", „החלוץ-המרכזי", „התאחדות" ולהסקהלה של „בר-כוכבא" עבור מנגינתם הנעימה — אומרים אנו יישר-כחכם!

הועדים

של בית המחסה לילדים עברים והחוה בהלנובק

בית-המחסה לנערות „עזרה-פאמאָץ" בלודז.

1686

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 78 יאָהר מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער פאָטער, שווינער-פאָטער, גרויס-פאָטער, אור-גרויס-פאָטער און ברודער

נ״ע הרב ר' נחמן קאַגאַן

די לוויה קומט פאָר היינט, מיטוואָך (י״ט אדר ב') 11 אַ זייגער פאַרמיטאָג פון טרויער-הויז שפּאַצעראָוואַ 3, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

1692

Wszystkim tym, którzy oddali ostatnią posługę drogim zwłokom naszego najukochańszego

B. P.

DAWIDA BUKIETA

a w szczególności panu JULJUSZOWI LEWSZTAJN za wypowiedziane słowa pociechy, składają z głębi zbolałego serca „Bóg zapłać"

Dzieci, Brat i Rodzina.

674

אנ׳אטענטאט אויף די יודישע רעכט.

רעזאלוציע פון יוד. קאלא צו דער ענדערכישער וואהל-ארדינאציע

וואַרשא, 22. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) הײַנט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון קאָלאָ. דעפ. שרייבער האָט אָפּגעגעבען אַ בעריכט וועגען די אַרבייטען אַרום ענדערען די וואַהל-אָרדינאַציע. נאָך אַ לענגערן וכוח איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, אין וועלכער די קאָלאָ שטעלט פעסט, אַז די פּראָיעקטירטע ענדערונגען אין דער וואַהל-אָרדינאַציע זענען אַנ׳אַטענטאַט אויף די רעכט פון דער יודישער בעפעלקערונג און זענען אין ווידערשפּרוך צו די פּרינציפּען פון גלייכהייט, וואָס זענען גאַראַנטירט דורך דער קאָנסטיטוציע.

די קאָלאָ בעשטעטיגט דעם בעריכט און פאָדערט אויף די פערטרעטער אין דער קאָמיסיע ווייטער צו פיהרען זייער קאַמף.

יודישער בלאָק

ביי די שטאָדט-ראַט וואהלען אין ארץ-ישראל.

ירושלים, 22. (יט״אַ טעלעגראַפיש) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, איז געשאַפען געוואָרען אַ פעראייניגטער יודישער וואַהל-בלאָק צו די וואַהלען אין די שטאָדט-ראַטען. צום בלאָק געהער אויך די „אגודת ישראל״. דער בלאָק איז געשאַפען געוואָרען, כדי צו זיכערען אַ געהעריגע יודישע רעפּרע־זענטאַנץ אין די שטאָדט-ראַטען, די וואַהל-בעדינגונגען זענען אין אַלגעמיין נישט גינסטיג פאַר דער יודישער בע־פעלקערונג, אינם הויפּט וואַהל-קאָמי־טעט זענען נישט פאַראַן קיין יודישע פאָרשטעהער. די מאַנדאַטען-איינטיילונג אין די וואַהל קוריעס זענען אויך אונ־גינסטיג פאַר די יודען, דאָס אַלץ האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע פּראָטעסט-שטי־מונג ביי דער יודישער בעפעלקערונג אין ארץ-ישראל.

קוואַליפיקאַציע-עקזאַמענס פאַר לעהרער אָפּגעלעגט ביז 1930.

וואַרשא, 22. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). דעפ. לעווין האָט הײַנט בעזוכט דעם דעפּאַרטאַמענט-דירעקטאָר פון בילדונגס-מיניסטעריום און זיך ביי איהם אינפאָרמירט וועגען די קוואַליפיקאַציע עקזאַמענס פאַר די לעהרער אין די פאָלקס-שולען, ווי בע־קאַנט, איז דער טערמין פאַר זיי פעסט־געשטעלט געוואָרען אויף דעם 30. אוי־גוסט ה. י. דירעקטאָר זלאָביצקי האָט ערקלערט, אַז דער טערמין איז איבער־גערוקט געוואָרען ביז׳ן 1930.

וועגען די לעהרער פון די יודאַאיס־טישע למודים וועט ערשײַנען אַ בע־זונדערער צירקולאַר.

טער אויגדעס דירים אין אמעריקא.

א געשפרעך מיט א פארשטעהער פון יט״א.

ניו-יאָרק. (יט״אַ.) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, איז דער געוועזענער הויפּט-סעקרעטאָר פון דער ארץ-ישראל רעגירונג סער אויגדעס דירים אָנגעקו־מען קיין אַמעריקאַ, כדי זיך צו בעטיי־ליגען אין דער פעראייניגטער ארץ ישראל קאָמפּאַניע, וואָס ווערט איצט געפיהרט.

אין א געשפרעך מיט׳ן פאָרשטעהער פון דער יט״אַ האָט סער דירים ערקלערט, אַז די יודען אין ארץ ישראל נויטיגען זיך איצט אין וואָס מעהר געלד און נישט אין וואָס מעהר ערד. אויף דער פראַגע צי וועלען די יודען בעקומען קרוין-לאַנד אין ארץ-ישראל האָט סער דירים געענטפערט, אַז די יודען וועלען בעקומען די מלוכה׳שע ערד-שטחים נאָכ־דעם, ווי די אויספאָרשונגס-קאָמיסיע וועט ענדיגען דאָס אויסמעסטען די שטחים פון קרוין-לאַנד.

— און וואָס זענען די אויסזיכטען צו לעזען די פראַגע פון אַרבייטסלאָזיגקייט אין ארץ-ישראל? האָט געפרעגט דער פאָרשטעהער פון יט״א.

„די אַרבייטסלאָזיגקייט אין ארץ-ישראל קען געלעזט ווערען מיט גע־מיינזאַמע כוחות, — האָט סער דירים ער־קלערט, — די ארץ-ישראל רעגירונג האָט איצט אונטערגענומען צוויי גרויסע אַר־בייטען, וואָס וועלען העלפען לעזען די אַרבייטסלאָזיגקייט צווישען די יודישע אַרבייטער אין ארץ ישראל. די ערשטע אונטערנעהמונג איז די בוי-אַרבייט פון דעם פּאָרט אין חיפה, און די צווייטע די רעגירונגס-געביידעס, וואָס ווע־רען געבויט אין מצפה. די דאָזיגע צוויי אונטערנעהמונגען וועלען געבען אַרבייט פאַר אַ בעדייטענדער צאָהל יודישע אַרבייטער״.

גרויסער כאבאר-פראצעס אין מאסקווע.

מאָסקווע (י.ט.א.) אין מאָסקווער גובערניאַלען געריכט האָט זיך אָנגע־הויבען דער פּראָצעס פון אַ גאַנצער רייהע פעראַנטוואָרטליכע אָנגעשטעלטע אין דער דייטשער וואַלד קאָנצעסיע „סאַלאַגאַליעס״ און עטליכע גרויסע יו־דישע האָלץ הענדלער, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין געבען און נעהמען כאַבאַר.

צווישען די בעשולדיגטע געפינען זיך די גוט-בעקאַנטע אין דער וואַלד-סוחר׳ישער וועלט סוחרים: לעווין, בער־דיטשעווסקי, גוטערמאַן, גוסמאַן, גראַ־ווין, ברוך, בעלאָוויניעץ, סטאָדמאָסאָוו־סקי, היגדין און אַנדערע.

דער פּראָצעס וועט דויערן אַ פּאָר וואָכען.

רעכנונגען ביז 100 זל. זאלען זיין פריי פון שטעמפעל-שטייער.

וואַרשא, 22. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די פינאַנץ-קאָ־מיסיע פון סיים האָט הײַנט אָנגענומען אין דער ערשטער לעזונג די נאָוועלע צום שטעמפּעל-אָפּצאָהל-געזעץ. ס׳ווערט פאָראויסגעזעהען, אַז רעכנונגען פון דע־טייל-געשעפטען ביז 100 זל. זענען בע־פרייט פון אָפּצאָהל (ביז איצט זענען פריי געווען רעכנונגען ביז 20 זל.) דאָס זעלבע קוויטונגען אויף דערהאַלטענע סחורה אין ווערט ביז 50 זל.

ראטענו׳ס מערדער — א אינטער־נאציאנאלער אפעריסט.

בערלין, 22. (י.ט.א. טעלעגראַ־פיש). די שטאָקהאָלמער פּאָליציי האָט פערעפענטליכט אַ רייהע פּרטים איבער דעם אַרעסטירטען אַנטייל-נעהמער אין מאָרד איבער וואַלטער ראַטענוי. דאָס איז אַ אינטערנאַציאָנאַלער אַפעריסט. האָט אַנטייל גענומען אין קאַפּ-פּוטש, אַ געוועזענער ריטמייסטער מיט׳ן נאָמען פאָן העלער.

נאָכ׳ן מאָרד איבער ראַטענוי איז ער אַוועק קיין פינלאַנד, וואו ער איז בע־גאַנגען אַ רייהע שווינדלערייען. צווישען אַנדערען האָט ער חתונה געהאַט מיט אַ גלח׳ס אַ טאָכטער, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס ער האָט אַ פרוי מיט עטליכע קינדער.

אימיגראציע און עמיגראציע אין א״י

אנפראגע אין ענגלישען פארלאמענט.

לאָנדאָן, 22 (י.ט.א., טעלעגראַפיש) דער דעפּוטאַט פון דער לייבאָר-פּאַרטיי, באַר האָט אָנגעפרעגט דעם קאָלאָניען־מיניסטער, מיט וואָס ס׳ערקלעהרט זיך דער פאַקט, וואָס אין יאָהר 1926 זענען קיין ארץ ישראל איינגעוואַנדערט 13056 פערזאָן, און דערזעלבער צייט זענען אויסגעוואַנדערט 7340 פערזאָן. מיניס־טער עמערי האָט געענטפערט, אַז דאָס ערקלעהרט זיך מיט דער אַרבייטסלאָ־זיגקייט אין ארץ-ישראל. די ענגלישע רעגירונג האָט אָבער שוין אָנגענומען געהעריגע שריט, כדי צו בעקעמפען די אַרבייטסלאָזיגקייט. אין דער ערשטער רייהע זענען אונטערגענומען געוואָרען עפענטליכע אַרבייטען.

זעלבסטשוץ פון דער יודישער סטו־דענטשאפט אין עסטרייך.

רעזאלוציעס פון א סטוד. פערזאמלונג.

ווין. (י.ט.א.) די יודישע סטודענ־טענשאַפט אין ווין האָט צונויפגערו־פען אַ מאַסען-פערזאַמלונג מיט׳ן צוועק צו נעהמען אַ שטעלונג צו די לעצטע געשעהענישען אויף דער הויכשול פאַר וועלט-האַנדעל. עס איז בעשלאָסען גע־וואָרען צו שאַפען אַ קאָמיטעט פון 3 פערזאָן מיט דער אויפגאַבע צו בילדען אַ זעלבסט-שוץ געגען ווייטערע אַנטי־סעמיטישע אָנפאַלען אויף דער הוי כשול.

עס איז אָנגענומען געוואָרען אַ פּראָ־טעסט-רעזאָלוציע, אין וועלכער עס ווערט שאַרף פּראָטעסטירט געגען די פּאָליטישער שאַנטאַזשיסטען, וועלכע שטרעבען דורכצופיהרען זייערע פּאָלי־טישע צילען דורך טרייבען אַנ׳אַנטיסע־מיטישע הצה. אין אַ צווייטער רעזאָ־לוציע ווערט אויסגעדריקט אָנערקענונג און אַ דאַנק דעם רעקטאָר פון דער הויכשול פאַר וועלט-האַנדעל פּראָפ. גרונצעל פאַר זיין מוטיגער אַרויסטרע־טונג פאַר׳ן שוץ און רעכט פון די יודי־שע סטודענטען.

נעגעוהויכע פרייזען אויף כשר פלייש

דעמאנסטראציעס פון יודישע פרויען.

דעטראָיט (יט.א.) די יודישע פרויען פון דעטראָיט, פערטרעטענדיג לערך 75 טויזענד פאַמיליעס האָבען ערקלערט אַ שטרייק געגען די יודישע קצבים פאַר די צו-הויכע פרייזען אויף כשר פלייש. די פרויען האָבען אָבגע־האַלטען פּראָטעסט-פערזאַמלונגען גע־גען די הויכע פרייזען.

גרויסע אָבטיילונגען פרויען זענען אַוועק צו די כשר׳ע יאַטקעס און גע־וואָרענט די יודישע ווירטינס נישט צו קויפען קיין פלייש ביז מען וועט נישט אַראָבלאָזען דעם פּרייז. אַלס רעזולטאַט פונ׳ם שטרייק זענען כמעט אַלע יודישע פאַמיליעס אין דעטראָיט געבליבען אָהן פלייש אויף שבת.

יודישע רעכט אין רוסלאנד.

מיינונג פון א סערבישען מיניסטער.

בעלגראַד. (יט״א) דער יוגאָסלאַ־ווישער עקס-מיניסטער און קראָאַטישער פּויערים-פיהרער סטעפאַן ראַדיטש, וועלכער שטעהט אין נאָהנטע בעציהונ־גען אויך צום הײַנטיגען רוסלאַנד, האָט אין אַ געשפרעך מיט פּרעסע פאָרשטע־הער ערקלערט, אַז עס איז נישט אמת, אַז יודען האָבען וועלכע עס איז בע־זונדערע רעכט אין ראַטען-רוסלאַנד. אדרבא, אין דער לעצטער צייט האָ־בען די יודען אין רוסלאַנד פערלוירען צוויי דריטעל פון זייער פריהערדיגען אײַ פלוס, וואָס זיי האָבען געהאַט אין אָנהויב פון דער באָלשעוויסטישער רע־וואָלוציע.

פרטים פון די עקסצעסען אין קעלן.

קעלן, 22. (יט״אַ טעלעגראַפיש) דאָס קעלנער „יודישע פאָלקסבלאַט״ מעלדעט, אַז בעת דעם אָנפאַל פון די כוליגאַנעס אויף די יודישע וואַהל-לאָ־קאַלען זענען פערוואונדעט געוואָרען מיט מעסערס דריי יודישע בירגער. דער קעלנער פּאָליציי-פּרעזידענט האָט פער־באָטען עפענטליכע פערזאַמלונגען פון די דייטשע נאַציאָנאַלע-סאָציאַליסטען און אַנדערע רעכטע פּאַרטייען.

אינצידענט אין אוקראי־נער קלוב.

וואַרשאַ, 22 (טעלעפאָניש פון אונ־זער סיים-קאָרעספּאָנדענט) הײַנט האָבען געזאָלט פאָרקומען וואַהלען אין פּאַר־לאַמענטאַרישען קלוב פון די אוקראַינער. צוליב שטרייטען וואָס קומען פאָר אינ׳ם קלוב, האָבען די לינקע געפאָדערט, אַז ביי דער קליינער צאָהל אָנוועזענדע זאָל די זיצונג אָפּגעלעגט ווערען. ווען זייער פאָרשלאָג איז נישט אָנגענומען געוואָרען, האָבען זיי פערלאָזט די זיצונג, די זיצונג איז אָפּגעלעגט גע־וואָרען אויף דעם 31 מערץ.

וואס איז בעסער?

בוקאַרעשט, (י.ט.א.) דער יודי־שער דעפּוטאַט ד״ר מאיר עבנער לייקענט אָפּ די ידיעה, אַז ער זאָל האָבען געשריבען, אַז „ס׳איז בעסער „נומערוס־קלויאַוזוס״ איידער „נומערוס נולוס״. אַלס איינער פון די, וועלכע קעמפען נישט נאָר פאַר בירגערליכע, נאָר אויך פאַר נאַציאָנאַלע רעכט, האָט ער אַזעל־כעס נישט געקענט שרייבען.

ערעפנונג פון אנ׳עגיפטא־לאגישער ביבליאטעק.

קאַאירא, 22 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) ס׳איז פאָרגעקומען די פייערליכע ער־עפנונג פון דער עגיפּטאָלאָגישער בי־בליאָטעק אין טעבען. דער גרינדער פון דער ביבליאָטעק איז דער בעקאַנטער אַמעריקאַנער מיליאָנער און פילאַנטראָפּ יוליוס ראָזענוואַלד, בעת דער פייער־ליכקייט זענען אָנוועזענד געווען אַ גאַנצע רייהע עג פטען-פאָרשער, צווישען זיי אויך דער בעריהמטער פּראָפעסאָר קאַרטער, די נייע ביבליאָטעק האָט אַ וויכטיגע בעדייטונג פאַר די עגיפּטאָ־לאָגישע פאָרשונגען.

פרעזידענט פון רומעני־שען פערבאנד ווייזט אויף די ליגענס פון דער רו־מענישער רעגירונג.

ניו-יאָרק, (י.ט.א.) דער פּרעזידענט פון דעם רומענישען פערבאַנד אין אַמע־ריקאַ ה׳ ל. וואָלפסאָן האָט אָפּגעענט־פערט דעם גענעראַל-קאָנסול פון רומע־ניען, טעלעסטאַן וועלס, וועלכער פער־טיידיגט די רומענישע רעגירונג און וויל ריינוואַשען זיין רעגירונג פון די פּאָגראָם-בעשולדיגונגען. ה׳ וואָלפסאָן האָט אָנגעוויזען, אַז אויפ׳ן פּאַפּיר זע־נען טאַקע די יודען אין רומעניען פול־בערעכטיגט, אָבער אין דער פּראַקטיק איז דאָס נישט אַזוי, און אין רומעניען קומען כסדר-טעגליך פאָר אָנפאַלען אויף יודען.

אכטונג, צייטונגס-פער־שפרייטער און לעזער!

זונטאג, איז אויסגעבראכען א שטרייק געגען די צייטונגען „היינט״ און „מאמענט״.

מיר פאָדערן אויף די צייטונגס-פערשפּרייטער די אויבענדערמאָהנטע צייטונגען נישט צו פערשפּרייטען ביז אונזערע גערעכטע פאָדערונגען וועלען נישט ווערען נאָכגעגעבען.

גלייכצייטיג ווענדען מיר זיך צו אַלע לעזער נישט צו קויפען די צייטונגען געגען וועלכע עס ווערט גע־פיהרט דער שטרייק. מיט אַכטונג

די פערוואַלטונג פון צייטונגס-פער־שפּרייטער - פעראיין אין פוילען, אָבטיילונג לאָדז. 1553

פּאַרטעמ איבעראל
נאָר פּאַטענטירטע
פעלד-בעטען
פערזעהען מיט דער פאַבריקס-מאַרקע
PALMA-PATENT
פאַר חעלכע מיר גאַראַנטירען.
אויך שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל: ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, אַמעריקאַנקעס, קינדער-וועגעלעך, שטאָקאָחע און געבעטע מאַטראַצען.
ביליגסטע פרייזען: רעעלסטע בעהאַנדלונג! ביליגסטע פרייזען!
לאָדז, פּולנאָצנאַ 24.

אשותּה

צו אַ גרעסער געשעפט מיט אַ גוט-איינגעפיהרטע קונד־שאַפט, ווערט געזוכט מיט אַ גרעסערען קאַפּיטאַל און מיטאַרבייטער. 1676

אָפּגעבען אונטער „קאַפּיטאַל״ אין אדמיניסטראַציע

יור. י. אינפעלד

וואוינט איצט אויף

42 ווסכאָדניאַ 42

פראַגט, 2, שטאָק. שפּרעכשטונדען פון 5–8 טעגליך.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 23. מערץ. 1927

לאדז. 23. מערץ. 1927

די געשיכטע

האט זיך גארנישט געלערנט.

מיר געדענקען אלע, ווי אזוי עטליכע אייראפעאישע מלוכות האבען פאר דעם קריג בעהאנדעלט זייערע נאציאנאלע מינאריטעטען. מיר געדענקען די מעטאדען, וועלכע ביסמארק האט בענוצט געגען די פאלאקען, רוסלאנד געגען די „אינאראדצעס" די פאלאקען יודען און אנדערע און אויך די עסטרייכישע דייטשען געגען די טשעכען.

דער סיסטעם פון ביסמארק מיט דעם „אסטמארקען-פעראיין", וואס האט מיט אלע מלוכה'שע מיטעל בעשיצט דייטשע קאלאניסטען אויפ'ן פוילישען בעבים און גערמאניזירט פוילישע קינדער אין די שולען, האט ארויסגערופען א גרויסע אונצופרידענקייט און שנאה, געגען דייטשען רעשים. א שנאה, וואס האט געדויערט לאנג און איז געווען טיף. ווען עס איז געקומען צו דער מלחמה האט די שנאה אויך געבראכט איהרע פרות. פונקט אזוי איז געווען אין עסטרייך מיט די טשעכען. ווער עס קוקט זיך בעסער צו צו די רעזולטאטען פון דער וועלט-מלחמה, דער זעהט, אז עסטרייך איז אונטערגעגאנגען הויפטזעכליך צוליב די טשעכען און איטאליענער, וועלכע האבען זיך געפיהלט בעדריקט אין זייערע רעכט.

אין פערהעלטניש צו די יודען אין רוסלאנד האט אפילו דמאווסקי דער שעפער פון דער „ענדעקישער פארטיי" אנגעוויזען דערויף אין זיין בוך אונטער דעם קעפעל: פוילען, דייטשלאנד און רוסלאנד.

אז דער מיטער דרוק פון דער רוסישער רעגירונג האט געטריבען די יודען אין די ארמעע פון דער רעוואלוציע און אז די רעוואלוציעס פון 1905 און 1917 האבען דערשיטערט דעם רוסישען רייך איז א בעקאנטע זאך.

טראץ די אלע טרויעריגע נסיונות, ווילען אבער אונזערע ענדעקעס די זעלבע פאליטיק אנהויבען ביי זיך. זיי הויבען אן א נייע תקופה פון רעכט-בעגרענצונג און אונטערדריקונג פון די מיעוטים-פעלקער אין פוילען.

שטאט צו ווירקען אזוי ווי די ענגלענדער האבען געטון מיט די בורען, אז די מיעוטים זאלען זיך פיהלען, וואס אמאל היימישער אין פוילען און זאלען בעטראכטען דעם פארלאמענט פאר א הויז, וואו זיי זאלען קענען זיך אויסרעדען, זוכען די ענדעקעס אלטע מיסטערען פון געקינצעלטער „וואהל-געאמעטריע" און אויף דעם אופן „רעמעווען" די פוילישע מלוכה.

אין אלטען עסטרייך האט דער באראן שמערלינג בעוואלט, אז די טשעכען זאלען האבען א גאר קליינע פערטרעטונג אין פארלאמענט, און ער האט געפעלשט די סטאטיסטיק לטובת די דייטשען, וואס זענען געווען די רעזולטאטען דערפון? די טשעכען האבען יאהרען-לאנג צוריקגעהאלטען זיך פון די וואהלען אין עסטרייכישען פארלאמענט און ווען זיי זענען צום סוף צוריקגעקומען האבען זיי דעם ווינער פארלאמענט דורך זייערע מעטאדען, דורך זייער אבסטרוקציע און דורך זייער טאקטיק גאנץ מאכטלאז געמאכט.

אין רוסלאנד האט נאך דער ערשטער דומע די רעגירונג פון בולינין און סטאליפין אויך איינגעפיהרט אזא וואהל-געאמעטריע, אז יודען, פאליאקען און אנדערע „אינאראדצעס" זאלען אין דער דומע נישט קאנען אריינקומען. וועגען די פאלגען האבען מיר שוין גענוג גערעדט.

די פוילישע ענדעקעס ווילען טראץ דעם שפילען די ראלע פון קליינע ביסמארק'ען און קליינע סטאליפין'ס. זיי ווילען נישט פערשטעהן, אז דאס וואס איז נישט געלונגען גרויסע שטארקע און פון הונדערטער יאהרען אבסאלוטיסטיש רעגירטע מלוכות קאן נאך ווייניגער געלונגען א יונגער נאך שוואכער און פארלאמענטאריש-רעגירטער רעפובליק.

די ענדעקעס בעמיהען זיך איצט צו פערקריפלען די וואהל-ארדינאציע צום סיים און אזוי ארום אויף דעם אומגערעכטסטען אופן, אוועקצונעמען די נאציאנאלע מיעוטים זייערע רעכט. מיר גלויבען, אז די היינטיגע רעגירונג האלט אין דעם גרונד זאך, אז „די גערעכטיגקייט איז דער יסוד פון דער מלוכה".

נאר די מלוכות האבען לאנגען קיום, וואס זענען געבוים אויף דעם פרינציפ. וועגען דעם טארען אויך די ענדעקעס איינאייגען מיט זייער חבריא נישט פערגעסען.

סען. ד"ר מ. רינגעל.

פוילישע יודען אין סאאר-געביט

לעבען אין גרויס עלענד און נויט.

(א בריף פון שטראסבורג).

שטראסבורג איז א זעהר שעהנע מיטעל-גרויסע שטאט אין סאארבריקען (פראנצויזיש-בעזעצטער געביט). אז מען גייט איבער די שיינע, ברייטע גאסען זעהט מען ארום זיך נאר רייכקייט און צופרידענקייט. די הייזער זענען פול-געפאקט מיט קאפעס, טעאטערען, קינאס, רעסטאראנען און מיט כל-ערליי לוקסוס-געשעפטען, אבער דער אויסערליכער איינדרוק נארט אפ: אין שטאט הערשט א גרויסער קריזיס און צווישען א גרויסען טייל פון דער בעפעלקערונג הערשט נויט.

איך בין, למשל, אריינגעגאנגען אין א יודישער פאבריק און געפרעגט דעם באלעבאס, אויב עס איז דא פאר מיר ארבייט. איך האב דערביי פארגעוויזען מיינע צייכענונגען און דער באלעבאס האט מיך זעהר געוואלט אננעמען אין זיין פאבריק. אבער אין א מינוט ארום האט ער מיט א טרויעריגען ציטערדיגען קול מיר אנגעטרוי'ט א סוד, אז נישט געקוקט אויף דעם, וואס איך וואלט איהם זיין זעהר נוצליך, האט ער ביי איצטיגע געשעפטען נישט קיין שום מעגליכקייט אנצונעמען נאך א מענשען צו זיך.

ווען איך האב איהם געפרעגט, אויב איך, אלס קוואליפיצירטער ארבייטער, קאן האבען וועלכע נישט איז אויסזיכטען דא צו בעקומען אנדערשוואו א שטעל, האט ער קוועטשענדיג מיט די פלייצעס געענטפערט, אז ער איז שטארק אין ספק, ווייל ער ווייס נישט איין פאבריק אין דער גאנצער שטאט, וואס נעמט איצט אן נייע מענשען-פארקעהרט, מען זאגט אפ די אלטע..

איך בין ארויס פון איהם און באלד האב איך בעקומען נאך בעווייזען פון דער קריטישער לאגע, וואס הערשט אין שטראסבורג.

אין רעסטאראן, וואו איך בין אריין נאכדעם, האב איך געטראפען א סך פוילישע יודען, וועלכע זענען געזעסען ארום די טישלעך און לעבהאפטיג גערעדט וועגען געשעפטען. אבער עס האט זיך געמערקט, אז ווייטער ווי רעדען גייט דאס נישט און זיי מאכען זעהר קנאפע געשעפטען, ווייל א נישט — צוליב וואס זענען זייערע קליידער אזוי אפגעטראגען און צוריסען און זייערע פנים'ער אזוי בלאס, פער'חושכ'ט און פערהונגערט?..

זיי האבען שארף בעקוקט יעדען אריינגעקומענעם: טאמער ברענגט ער עפעס א געשעפט, טאמער קומט פון איהם די ישועה — און זייער עלענדער אויסזעהן האט ארויסגערופען גרויס רחמנות.

אין דעם רעסטאראן איז געווען איינגעפיהרט, אז יעדער, ווער ס'האט דא בעשטעלט א מיטאג, האט געקענט עסען דערצו ברויט, וויפיל זיין הארץ גע'לוסט, אבער די עלענדע יודען האבען נישט געהאט אזוי פיל אויף צו בעשטעלען א גאנצען מיטאג, און דעריבער האבען זיי נאר בעשטעלט צו א טעלער זופ און דערצו געגעסען ברויט. וואס זאג איך געגעסען? — זיי האבען ממש מיט די אויגען געשלונגען די ברויט און גאנצע פאלומישקעס ברויט זענען אין א מאמענט פערשוואונדען געווארען פון טיש;

אזא מין בילד פון אומגליק און עלענד קאן מען שווער פערגעסען. זיצען לאנג האב איך דא נישט געקאנט — עס איז אוממעגליך געווען צוצוקוקען צו די הונגעריגע און ליידענדע יודען, וואס זענען מסתמא פערוואגעלט געווארען ערגעץ פון פוילען אדער פון ליטע און זענען געקומען אהער זוכען פרנסה — אבער האבען מעהר ווי הונגער און פיין נישט געפונען אין אט דער פרעמדער גלייכגילטיגער און ווירטשאפטליך רואינירטער שטאט. ווער עס זעהט דאס נישט מיט די אייגענע אויגען, קאן דאס גאר נישט גלויבען, אז דוקא אין דעם געביט, וואו די ווירטשאפט און די קולטור דארף בליהען, וואו עס האט זיך פעראייניגט די הערשאפט פון די ביידע מעכטיגע קולטור-מלוכות — דייטשלאנד און פראנקרייך — זאל הערשען אזא מין נויט און אונטערגאנג!

און דעם אויסגאנגלאזען מצב קאן מען זעהן אין דער ציוויליזירטער שטראסבורג אויף יעדען טריט, ווען מען קוקט זיך נאר נעהנטער צו צו דעם דארטיגען לעבען, וועלכער איז נאר פון אויבען אפלאקירט און צוגעפוצט...

ש. בער.

איבער 28 טויזענד עמיגראנטען אריינגעקומען אין אמעריקא אין חודש יאנואר.

וואשינגטאן (י.ט.א.) לויט דער סטאטיסטיק, וואס איז פערעפענטליכט געווארען דורך דעם עמיגראציאנס-קאמיסאר הערי האל, זענען אין משך פון מאנאט יאנואר אריינגעקומען קיין אמעריקא 28,023 עמיגראנטען.

13,981 פערזאנען האבען פערלאזט אמעריקא אין פערלויף פון דעם זעלבען חודש. צווישען די ארויסגעשיקטע עמיגראנטען זענען געווען 1599, וועמענס וויזעס זענען נישט געווען אין ארדנונג.

א יודיש מיידעל בעלוינט פאר אן ערפינדונג.

ניו-יארק (י.ט.א.) די עדיסאן-קאמפאניע האט בעעהרט א יודיש ארבייטער-מיידעל פלארענץ קוהן, וועלכע האט געמאכט אן ערפינדונג אין די עלעקטרישע וואש-מאשינען און איהר געגעבען 4 גרינדונגס-אקציעס און א לויב-אטעסטאט.

פרויען-דאזארעס אין כישיניעוו.

קישיניעוו. (י.ט.א.) די קהלה-קאמיסיע פאר וואהל-ארדינאציע אונטער'ן פארזיץ פון הרב צירעלסאן האט אנגענומען א בעשלוס צו געבען דאס פאסיווע וואהל-רעכט אויך פאר פרויען פון דער קישיניעווער יודישער קהלה. אזוי ארום וועט די קהלה-פערוואלטונג אין קישיניעוו האבען ביי די נייע וואהלען אויך יודישע פרויען אלס „דאזארעס".

לעמבערג, די שטאדט פון זעלבסטמארדע.

אין לעמבערגער „מארגען" לייענען מיר:

לעמבערג — א שטאט פון זעלבסטמארדע.

אט האבען מיר אנומעלט געמעלדעט וועגען א מערקווירדיגען פאל, וואס האט פאסירט אין לעמבערג. דאס יוסטיץ-מיניסטעריום האט זיך געווענדעט צו דער לעמבערגער פראקוראטור מיט דער אויפפאדערונג, אז זי זאל אין משך פון א געוויסער צייט צו שטעלען א סטאטיסטיק פון די אין דער לעצטער צייט אין לעמבערג אויסגעפיהרטע זעלבסטמארדען, ווייל מען איז אין ווארשא פעסט איבערצייגט, אז אין לעמבערג, זענען לעצטענס בעגאנגען זעלבסטמארד מעהר מענשען, ווי אומעטום אין גאנץ פוילען. זענען דערום די בעטרעפענדע פאקטארען בעאומרוהיגט צוליב דער דאזיגער דערשיינונג און ווילען זוכען די סבה פון דער זעלבסטמארד-עפידעמיע, כדי צו געפונען מיטלען און וועגען ווי אזוי להבא דאס צו פערהיטען.

עס איז איבריגענס נישטא וואס זיך צו וואונדערען. עס פערגעהט נישט קיין טאג, אז די לעמבערגער צייטונגען זאלען נישט מעלדען איבער א רייהע זעלבסטמארדען, וואס זענען געווארען אויסגעפיהרט. און מערקווירדיג, יעצט נעהמען זיך דאס לעבען יונגע מענשען, וועלכע שטעלען ערשט די ערשטע שריט אין לעבען און קוים בעקומען זיי דעם ערשטען פאטש פון דער ווירקליכקייט קענען זיי איהם נישט פערשמערצען און נעמען נקמה פון לעבען דורך זעלבסטמארד.

לעצטענס האט זיך די דאזיגע געפעהרליכע עפידעמיע אריינגעכאפט אין די רייהען פון דער יודישער יוגענד. מיט עטליכע טאג צוריק האט זיך געווארפען אונטער די רעדער פון א טראמוויי אין לעמבערג פרל. צילא דינגאט, וועלכע האט קוים מיט מיה איבערגעקומען איהרע 18 קאלבערנע יאהר. א טאג שפעטער האט זיך דערשאסען דער 16-יאהריגער יודישער גימנאזיאל-סטודענט מרדכי שאטנער.

יונגע מענשען, קינדער כמעט פערפאלען אין א מרה שחורה, איבערזעטיגען זיך מיט'ן לעבען און ביי דער ערשטער בעסטער מעגליכער געלעגענהייט, נעהמען זיי זיך דאס לעבען.

מיר האבען לעצטענס געהאט אזא פאל, וואו א 16-יאהריג מיידעל האט זיך פערסמ'ט נאכדעם, ווי זי איז א היים געקומען פון קינא. אונטערן איינפלוס פון פילם האט זי בעגאנגען זעלבסטמארד.

נאך אין דער גאר נאהנטער פערגאנגענהייט פלעגען מיר לייענען וועגען זעלבסט-מארדען, וואס זענען בעגאנגען יודישע סוחרים צוליב'ן קריזיס. עלענד און נויט האט געטריבען יונגעלייט, פרויען און מיידלעך צו א פריה-צייטיגען טויט.

אויך די קריזיס-געליטענע יודען זענען פון טראגישען גורל געצוואונגען געווארען צו פערגעסען אן דעם „המאבד את עצמו לדעת" און האבען זיך גענומען דאס לעבען.

תמיד האבען מיר אבער געהאט „צו טון מיט פאלען, וואו די זעלבסטמערדער זענען געווען רייפע מענשען, וואס זענען שוין מיד געווארען צו טראגען די שווערע משא פון לעבען און ווען די צרות, די דאגות, דער עגמת נפש האבען זיי צובראכען, האבען זיי געמאכט א סוף צו זייער טראגישען דא זיין.

און כאטש מיר האבען בעקעמפט די דאזיגע דערשיינונג, פון דעסטוועגען האבען מיר פערשטאנען די לאגע פון די אלע אומגליקליכע, פאר אונז זענען געווען קלאהר די סבות, וואס האבען זיי געטריבען צו די דאזיגע שריט.

יעצט האבען מיר צו טון מיט א מין זעלבסטמערדער, וועלכע מיר קאנען באין אופן נישט פערשטעהן. יונגע מענשען, כמעט קינדער, יודישע קינדער בעגעהן זעלבסטמארד.

נישט קיין הונגער, עלענד און נויט, נישט די ברוטאלקייט פון דעם קלאק-גרויען לעבען צווינגט זיי צו נעהמען זיך דאס לעבען.

ניין, דא איז פארהאן, א אנדערע סבה, א פיל טיפערע.

די נערוועז פון די יונגע מענשען זענען מיד געווארען. און די סביבה, יא די סביבה, אין וועלכע עס לעבען די דאזיגע יונגע לעבענס דערצערטערן איז שולדיג דערין, וואס זיי קאנען נישט בעצוימען די איבערשפאנטע נערוועז און מיט א שטארקען ווילען זיך אקעגענשטעלען דער סכנה.

תמיד און אומעטום, צווישען אלע נאציעס און אויך צווישען יודישען פאלק זענען געווען אזעלכע טיפען פון מענשען, וואס קוים האבען מיר בעקומען א פאטש פון לעבען האבען זיי תיכף געפלאנט צו נעהמען נקמה פון לעבען דורך זעלבסטמארד. אבער זעהר, זעהר זעלטען האט זיך געטראפען, אז אזא יונגער מענש זאל אויספיהרען זיין פלאן.

ווער שמועסט נאך ביי אונז יודען, וואס האבען א זעלבסטמערדער בעטראכט פאר'ן גרעסטען פערברעכער, וואס האבען פאר קיין שום אומגליק נישט אזוי שטארק מורא געהאט, ווי פאר דעם „המאבד את עצמו לדעת". נאך א זעלבסטמערדער איז מען קיין שבעה נישט געזעסען, בעגראבען איהם הינטערן פלויט, געשפיגען קלעק אויף איהם.

געקומען איז דער קריג מיט אלע זיינע רעזולטאטען. מען האט אויפגעהערט מורא צו האבען פאר'ן רעוואלווער. מען האט אנגעהויבען צו קוקען דעם טויט גלייך אין די אויגען.

דער נאך מלחמה פסיכאז. מען וויל שוין נישט גלויבען אין די אייגענע כוחות. און צוליב דעם וויל מען נישט מעהר זיך מוטשען און פלאגען.

די סביבה, די קרייזען, וואס זענען בערופען דאצו, אז זיי זאלען דערציהען דעם פסיכיש-צעבראכענעם יונגען מענשען און דאדורך אין איהם אריינצובלאזען א רוח החיים, געבען זיך אדער ווילען זיך נישט אבגעבען קיין רעכענשאפט פון דער סכנה'דיגער דערשיינונג.

מ. א.

„שטיפעריי" פון א רוסישער טעלעגראפיסטקע.

מ'דעפעשירט „געזונד", מאכט זי: „איך גוסס"..

מאסקווע. (יט"א). 6 חדשים געפענגניס האט דאס מאסקווער געריכט צוגע'פסק'ענט דער טעלעגראפיסטין מעשצעריאקאווא פאר די שפיצלעך וואס זי האט אבגעטון עטליכע יודען אדרעסאטען. די ערשטע טעלעגראמע האט געשיקט דער בירגער בראצלאווסקי צו דער בירגערן ראטשטיין קיין אדעס. דער טעקסט פון דער טעלעגראמע איז געווען: „אין ארדנונג, איך שרייב איינצעלהייטען". די טעלעגראפיסטין מעשצעריאקאווא האט אבער איבערגעגעבען די טעלעגראמע: „שטארק קראנק, קוים וואס איך לעב". די צווייטע טעלעגראמע האט געשיקט א געוויסער בירגער טאלמוד און איהר אינהאלט איז געווען: „אלץ געזונד, דוד". דער מעשצעריאקאווא איז בעסער געפעלען איבערצוגעבען: „געפעהרליך קראנק, דוד". א דריטע טעלעגראמע פון א געוויסען בירגער הײדאמאק צו זיינע פריינד אין בערדיטשעוו: „אלץ אין ארדנונג ארויס געשיקט א פעקעל". האט די טעלעגראפיסטין איבערעדאקטירט: „איך גוסס, געפעהרליך קראנק".

דער רעזולטאט פון אזעלכע אויסבעסערונגען איז געווען, אז די פרוי ראטשטיין, דערהאלטענדיג די טעלעגראמע וועגען דעם געפעהרליכען צושטאנד פון איהר מאן, איז אליין קראנק געווארען; די מוטער און ברודער פון דעם בירגער טאלמוד האבען, דערהאלטענדיג די טעלעגראמע וועגען זיין גוסס'ן צושטאנד, געכאפט און געלאפען קיין מאסקווע. דאס זעלבע האט געטון דער שוואגער פון דריטען אדרעסאט.

די בעשולדיגטע האט ערקלערט, אז זי איז געווען אין יענעם טאג אויפגערעגט, ווייל מען האט איהר געגעבען א קלענערע שטעלע. אויך דאס, וואס זי האט געהאט פאמיליען אנגעלעגענהייטען און אנדערע אונאנגענעהמליכקייטען האט זי פערדראסען, למאי „ביי זיי איז אלץ אין ארדנונג".

דאס געריכט האט גענומען אין בעטראכט די שוואנגערשאפט פון דער בעשולדיגטער און דאס, וואס זי איז א מוטער פון 2 קינדער און האט בעשלאסען אבצולעגען דעם אורטייל בתנאי אויף א 2-יעהריגען טערמין.

נייער פאלקסבלאט
.23 מערץ 1927.

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט
.23 מערץ 1927.

23 מיטוואך יט אדר ב תרפ"ז	מערץ זון-אויפגאנג 5.37 זון-אונטערגאנג 5.50 לענג פון טאג 12.13

וועגען פערלענגערען די האנ-דעלס-שעה'ן פאר פסח.

(מ) מארגען קומט פאר א זיצונג פון דער קאמיסיע פאר אלגעמיינע ענינים. אויף דער טאג-ארדנונג געפינט זיך א פראגע וועגען פערלענגערען די האנ-דעלס - שעה'ן פאר פסח.

לאדזער סוחרים - דעלעגאציע פאהרט קיין ווארשא.

(ס) היינט פאהרט ארויס קיין ווארשא א דעלעגאציע פון די לאדזער סוחרים. זיי וועלען פארשטעלען דעם האנדעלס-מיניסטער און דעם פינאנץ - מיניסטער מעמאריאלען וועגען א רייה פראגען בנוגע שטייער, קרעדיט און צאל.

ארעסטען
צווישען דער אונאפהענגיגער פועלים-פארטיי.

(ס) אין צוזאמענהאנג מיט דעם, וואס די מאכט האט ערקלערט די אונאפהענ-גיגע פועלים-פארטיי (נ.פ.ב.) פאר אומ-לעגאל, האט די לאדזער פאליציי דורכ-געפיהרט א רייה רעוויזיעס. בעת די רעוויזיעס זענען געפונען און קאנפיס-קירט-געווארען אויפרופען, בראשורען א. א. וו. צווישען די אנהענגער פון דער דאזיגער פארטיי זענען געמאכט-געווארען א רייה ארעסטען.

אפמאך
מיט די סעזאן - ארבייטער.

(ז) היינט ווערט בעשלאסען און אונ-טערגעשריבען דער אפמאך צווישען מאגיסטראט און די סעזאן-ארבייטער.

„וויקט"

זיגמונד טורקאוו'ס דראמאטישע טרופע קומט בקרוב קיין לאדז שפילען אין „סקאלא".

(–) ענדליך וועט אויך לאדז האבען די זכיה צו האבען ביי זיך א קינסט-לערישען יודיש טעאטער. דעם 2. אפריל הויבט אן צו שפילען אין „סקאלא"-טע-אטער די ווארשעווער יודישע קינסט-לערישע טרופע „וויקט" אונטער דער קינסטלערישער לייטונג פון זיגמונד טור-קאוו און אידא קאמינסקא. אין רעפער-טואר געפינען זיך אלע פיעסען, וועל-כע זענען געשטעלט געווארען דורך דער זעלבער טרופע אין ווארשא דהיינו: די וועלף פון ראמען ראלאן, „אוצר" פון דוד פינסקי, „נעדאנק" פון אנדרעיעוו, „ברידער קאראמאזאוו" פון דאסטאיעוו-סקי א. אנ.

ס'איז זיכער, אז דאס יודישע לאדז, וועלכעס איז אזוי אויסגעהונגערט נאך א גוטע יודישע טרופע, מיט א גוטען רעפערטואר, וועט ווי געהעריג אויפ-נעהמען זיגמונד טורקאוו און זיינע חברים.

מעלדונג.
דער יודישער קולטור - אמט

בעט אלע יודישע ארבייטער, וואס האבען געארבייט אין פאריגען יאהר ביי די קאנאליזאציע-ארבייטען, זיי זאלען זיך אין זייער אייגענעם אינטערעס מעלדען, היינט מיטוואך צווישען 12-1 פארמיטאג אין קאנצעלאריע פון קול-טור-אמט, ווסכאדניא 70, פראנט 1 טער שטאק.

DR PRYBULSKI

זאהאדזשא 1, טעלעפאן 25-38

ווענערישע און האר - הויט - קראנקהייטען. מענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל). רענטגען-שטראהלען.

נעמט אן פון 9—1 און פון 4—8 אוונט.

דאמען: פון 4—5 נאכם.

ערוואַרטונג אויפ'ן בעשלוס פון דער
ארביטראזש-קאמיסיע.

ארבייטער-דעלעגאטען נעכטען ארויסגעפאהרען קיין ווארשא. - רעגירונג וויל א מאטיווירונג פון די פאדערונגען.

(:) ווי בעוואוסט, האבען די רעגי-רונגס - פארשטעהער, וועלכע זענען גע-ווען אין לאדז בעת'ן טעקסטיל-שטרייק, פערלאנגט, אז די ארבייטער פארשטע-הער זאלען צו שטעלען גענויע מאטי-ווירונגען צו זייערע פאדערונגען וועגען די 25 פראצענט הוספה.

כדי גענוי צו אינפארמירען די רע-גירונג וועגען די ארבייטס בעדינגונגען און פערדינסטען אין לאדז פאר דער מלחמה, אין יאהר 1924 און איצט און די פרייזען אויף לעבענס-מיטעל-פרא-דוקטען אין די דאזיגע צייטען, — זע-נען נעכטען ארויסגעפאהרען קיין ווער-שא די פארשטעהער פון די טעקסטיל-פעראיינען די ה"ה: וואלטשאק, קאזי-מיערטשאק און פיעכאטקובנא, וועלכע וועלען אין ווארשא אפהאלטען א קאנ-פערענץ מיט די ארבייטער-דעפּוטאטען און ארבייטס מיניסטעריום.

אין משך פון דער וואך ווערט אויך ערווארט דער פסק-דין פון דער רעגי-רונגס - ארביטראזש - קאמיסיע וועגען די פאדערונגען פון די טעקסטיל-ארבייטער.

(ס) אינ'ם מעמאריאל וואס די צווישען פעראיינס - קאמיסיע האט צוגעשטעלט דער ארביטראזש-קאמיסיע, ווערט אוי-סער דער פאדערונג פון א 25 פראצענ-טיגער הוספה ארויסגערוקט אויך א רייה פרינציפיעלע פאדערונגען. די פער-איינען פערלאנגען, אז דער ארביטראזש-אפמאך זאל גאראנטירען שבת צו אר-בייטען 6 שעה און צו בעקומען גע-צאהלט פאר 8 שעה. די אינדוסטריע-לער זאלען אפהיטען דעם 8 שעה'דיגען ארבייטס-טאג; קינדער און פרויען זא-לען ניט צוגעלאזט ווערען צו דער ארבייט; ס'זאלען אנערקענט ווערען די ארבייטער - דעלעגאטען, וועלכע זאלען אויך ניט פערפאלגט ווערען, און אז מען זאל ניט אנווענדען קיין רעפרע-סיעס געגען די ארבייטער צוליב'ן שטרייק.

*

ווארשא, 22 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) היינט נאכמיטאג איז פארגעקומען די ערשטע זיצונג פון דער ארביטראזש-קאמיסיע אין וועלכער ס'נעהמען אנטייל: וויצע-פרעמיער בארטעל, ארבייטס-מיניסטער יורקעוויטש און האנ-דעלס-מיניסטער קוויאטקאווסקי.

ס'זענען בעטראכט געווארען די פאסטולאטען פון ביידע צדדים.

דער אורטייל קען ערשט ערווארט ווערען סוף הייגטיגע וואך.

א משוגענער הונד האט געביסען 20 פערזאן.
די געליטענע דארפען זיך לאזען מאכען די נויטיגע איינשפריצונגען.

(מ) זונטאג האט א הונד, וועלכער געהערט צו לאזאר שומאווסקי צוביסען אנ'ערך 20 פערזאן.

די געזונדהייטס אפטיילונג פון מא-גיסטראט האט גלייך נאכ'ן בעקומען די ידיעה פעסטגעשטעלט, אז דער הונד איז משוגע געווארען און די פער-זאנען, וואס זענען געביסען געווארען זענען געמאכט געווארען די נעהעריגע איינשפריצונגען. ביז איצט זענען אזעל-כע, איינשפריצונגען געמאכט געווארען 11 געביסענע פערזאנען, די געזונד-הייטס-אפטיילונג איז אבער זיכער, אז ס'זענען דא מעהר געביסענע דורך דעם משוגענעם הונד, די דאזיגע פערזאנען דארפען זיך אין זייערע אייגענעם אינ-טערעס ווענדען אין דער סאניטאר אפטיילונג אויף זשעראמסקי 4.

די בעניאונג פון די קאנאליזאציע-ארבייטען.
קאנפליקט צווישען פראז. פעראיינען און אינוש. קושיתאן דויערט נאך.

(ס) מאנטאג איז פארגעקומען א זי-צונג פון קאנאליזאציע קאמיטעט. ס'איז בעטראכט געווארען די פראגע וועגען ענדערען דעם רעגולאמין פון קאמיטעט, אזוי, אז ארבייטער צו די קאנאליזאציע-ארבייטען זאלען צוגענומען ווערען דורך די פראפעסיאנעלע פעראיינען. געגען דעם טרעט ארויס אינוש. סקשי-וואן, פארזיצענדער פון קאמיטעט ראטמ. סטיפולקאווסקי, ראטמ. קנאר און ה' קערנבוים, דעם פארשלאג האבען פער-טיידיגט דער וויצע-פרעזידענט וואיע-וואודזקי און ראטמ. ראפאלסקי, וויצע-פרעזידענט גראשקאווסקי טרעט אויך ארויס געגען דעם ענדערען דעם רעגו-לאמין אין האלט, אז דער פארשלאג איז נאר א ריינער וואהל - מאנעוור מצד דעם וויצע - פרעזידענט וואיע-וואודזקי, צום סוף ווערט דער פאר-שלאג אפגעווארפען, וויצע-פרעזידענט וואיעוואודזקי ערקלערט, אז ער וועט די פראגע נאך בעריהרען אויף דער זיצונג פון מאגיסטראט. דאן טראגט דער וויצע-פרעזידענט וואיעוואודזקי ארייין א פראטעסט געגען אינוש. סקשי-וואן און ראטמאן סטיפולקאווסקי, וועל-כע האבען איבערגעגעבען אנ'אנקלאגע צו דער פראקוראטור געגען 10 ארביי-טער, וועלכע האבען געפאדערט, אז מ'זאל אויסצאהלען די גראטיפיקאציע, וועלכע איז בעשטימט געווארען פאר אלע שטאדטישע ארבייטער, דעם פרא-טעסט האלט אונטער אין זעהר א שאר-פער טארם ראטמאן ראפאלסקי.

דאגעגען די ראטמענער קנאר און דעפ. ד"ר ראזענבלאט האלטען, אז דאס איבערגעבען די ארבייטער צו דער פראקוראטור איז געשעהען אויף א געזעצליכען אופן. דער פארשלאג צוריקצוציהען די אנקלאגע, ווערט אפ-געווארפען.

אויף דער זעלבער זיצונג זענען אויך אפגעווארפען געווארען די פא-דערונגען פון די ארבייטער-פעראיינען וועגען רעגולירען די צאהלונגס און ארבייטס - בעדינגונגען.

„די וואך פאר'ן יודישען יתום".
דער מארגענדיגער קאנצערט אין „פילהארמאניע" מיט'ן אנטייל פון וויינער ריאזאנצעוו.

די זאמלונגס-אקציע פאר די יודישע יתומים ווערט ווייטער געפיהרט. ס'קו-מען ווייטער פאר די זאמלונגען אין מזומן און אין סחורות און פראדוקטען.

מארגען, דאנערשטאג, קומט-פאר א גרויסער יודישער קאנצערט אין פיל-הארמאניע. אין פראגראם בעטייליגען זיך: דער פאר און די סאליסטען פון „הזמיר", דער בעריהמטער באריטאן ריאזאנצעוו, דער וויאלין - שפילער ה' פרידבערג, ביים קלאוויר – ה' באלזאם.

די איינארדנער האבען בעשטימט אנ'איינהייטליכען פרייז פאר אלע פלע-צער (6 זלאטעס). צוליב'ן סימפאטישען צ"ל פון דער אונטערנעהמונג, איז פראי, אז זי זאל געשטיצט-ווערען.

1 רובעל — 2.10 זל.
כאראקטעריסטישער אורטייל וועגען א פאר-מלחמה'דיגען וועקסעל

(ס) אין דער ציוויל-אפטיילונג פון לאדזער קרייז - געריכט איז בעטראכט געווארען דער פראצעס געגען דעם לאדזער איינוואוינער אהרן בערנהיים, וועלכער האט אין יאהר 1913 געבארגט ביי א געוויסען ראזענבלאט 600 רובל און אויף דער סומע אויסגעשטעלט וועקסלען.

אין יאהר 1915 האט ראזענבלאט זיך געווענדעט צו בערנהיים'ען, ער זאל איהם אפגעבען דעם חוב. ב. האט אבער דעם חוב ניט געוואלט אפגעבען.

דאס קרייז-געריכט האט נעכטען צו-גע'פסקנ'ט, אז בערנהיים מוז בעצאה-לען ראזענבלאט'ן דעם פאר-מלחמה'די-גען וועקסעל, רעכענענדיג 1 רובעל – 2.10 זל. ס'מוזען אויך צוגערעכענט ווערען די ענטשפרעכענדע פראצענטער.

שטיצע
פאר אינטעלעקט. ארבייטער.
ווען און ווי-אזוי ווערט אויסגעצאהלט?

(:) פון די 125 טויזענד זלאטעס אויף שטיצע פאר אינטעלעקטועלע ארבייטס-לאזע, בעקומט לאדז 100 טויזענד. די אויסצאהלונגען הויבען זיך אן דאנער-שטאג ביי פאלגענדען סדר: דאנערשטאג פון 1461 ביז 2300; פרייטאג – די ווייטערדיגע 500 נומערן; שבת – די ווייטערדיגע 500 נומערן. שפעטער וועלען פארקומען די אויסצאהלונגען פון נו-מער 1 אן.

מאנטאג וועלען בעקומען די, וועל-כע האבען אין די פריהערדיגע טאג ניט בעקומען די שטיצע.

„בני - ציון"
ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

זונטאג איז אין לאקאל פון „בני-ציון" (רוגאווסקא 7) פארגעקומען א פערזאמ-לונג פון די ציוניסטישע עסקנים אין ראיאן פון גייערס מארק מיט דער בעטייליגונג פון די פארשטעהער פון ציוניסטישען קאמיטעט, ה"ה שאפירא און האלפערין. נאכדעם ווי ס'זענען ארומגערעדט געווארען די סבות וואס האבען גורם געווען צו דער אבשוואכונג פון דער ציוניסטישער טעטיגקייט אין דערמאנטען ראיאן, איז בעשלאסען געווארע, צו בעניייען און פערשטארקען די ארבייט פון „בני-ציון", אנערקענענ-דיג די נויטווענדיגקייט פון א סיסטע-מאטישער ציוניסטישער טעטיגקייט אויף אלע געביטען. עס האט זיך קאנסטיטו-אירט א נייע פערוואלטונג פון די ה"ה: יעקב יוזעפאוויטש, משה זארעק, מ. הארן, ראובן פאמעראנץ, ש. קאפעלא-וויטש, א. זאכאריאש און ח. קאטקאוו-סקי. די פערוואלטונג פון „בני - ציון" וועט שטעהן אין שטענדיגען קאנטאקט מיט'ן ציוניסטישען קאמיטעט.

אויטא-ארגיעס.

(–) אויף נפשיאזד איז אנ'אויטא ארויפגעפאהרען אויף דער 73-יאהריגער מאגדאלענע ראסטא און האט איהר פער-וואונדעט אין קאפ.

אויף רוג קאשטשושקי און 6. שערפיצן האט אנ'אויטא איבערגעפאהרען דעם 28-יאהריגען פראנציטשעק ווראבלעווסקי (לוזיצע 33). די פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט די ערשטע הילף.

פון געריכט.

פראצעס וועגען פאלשע וועקסלען.

(§) אין יאהר 1924 האט אין שטאט אנגעמאכט א רושם דאס אנטלויפען פון לאדז פון די ברידער גראסקאפ, וועל-כע האבען איינגעקויפט פיל סחורה, פאר וועלכע זיי האבען געצאהלט מיט פאלשע וועקסלען. א רייה לאדזער פיר-מעס, וועלכע האבען פעסטגעשטעלט, אז די וועקסלען, וואס זיי האבען בעקו-מען אין דעקונג זענען פאלשע, האבען וועגען דעם געמאלדען דעם אויספאר-שונגס-אמט, וועלכער האט פארגענומען שריט צו געפינען די אנטלאפענע, אין סעפטעמבער 1924 איז ארעסטירט גע-ווארען משה גראסקאפ, בעת ער האט געוואלט איבערגעהן די פויליש-דייטשע גרעניץ. נעכטען איז אין קרייז-געריכט פארגעקומען זיין פראצעס.

משה גראסקאפ האט גע'טענה'ט, אז ער איז געווען א פערמיטלער און די טראנזאקציעס האט אויסגעפיהרט זיין ברודער. דאס געריכט האט איהם פער'משפט אויף 2 יאהר טורמע, און פער-ביטען אויף אויסבעסערונגס-הויז. אויך צו פערלירען אלע רעכט. דערביי איז איהם פערעכענט געווארען די 4 חדשים, וואס ער איז אפגעזעסען ביז'ן פראצעס.

לויט'ן פארשלאג פון פראקורור איז משה גראסקאפ באלד ארעסטירט גע-ווארען.

6 חדשים פעסטונג פאר קאמוניזם.

(ס) דאס לאדזער קרייז-געריכט האט נעכטען בעטראכט דעם פראצעס געגען מאריאן ווייס, וועלכער איז געווען בע-שולדיגט אין קאמוניזם.

דאס געריכט האט איהם פער'משפט אויף 6 חדשים פעסטונג.

די שלושים פון ראדאשיצער רבי זצ"ל.

ווי מ'טיילט אונז מיט, וועט זונטאג צו די שלושים פון ראדאשיצער רבי קומען צו פאהרען קיין לאדז דער על-טערער זוהן פונ'ם נפטר דער ראדאשי-צער רבי הרב ישראל יוסף. באלד פון דער באהן וועט ער אפפאהרען אויפ'ן בית עולם, וואו ער וועט האלטען א הספד. פון דארט וועט ער קומען אין דער אלטשטאדטישער שוהל האלטען א הספד איבער דעם נפטר.

שוידערליכער זעלבסטמארד.

סטאניסלאוו מורמשעווסקי (מאניושקי 9) האט זיך אין דער שטעדטישער באד אויף וואדנע אויפגעשניטען די אדערען פון ביידע הענד. ווען מען האט דער-הערט זיין קרעכצען, האט מען אויפגע-בראכען די טיהר און דערזעהען א שוי-דערליך בילד. פאגאטאוויע האט דעם זעלבסטמערדער אפגעפיהרט אין שפי-טאל אויף דרעווגאווסקא. די סיבה פון זעלבסטמארד איז ארבייטס-לאזיגקייט.

א שרפה
אין א סטאדאלע.

(–) נעכטען איז אויפ'ן הויף פון הויז אויף לוטאמירסקא 9 אויסגעבראכען א שרפה אין דער סטאדאלע.

די איינוואוינער פון דעם הויף האבען זיך שטארק דערשראקען און אנגע-הויבען ארויסטראגען די זאכען פון די שטובען.

די אנגעקומענע פייערלעשער האבען פערלאשען די שרפה.

Dr. Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אויערען, נאז, האלז, און לונגען-קראנקהייטען.

קאנסטאנטינאווסקא 9 טעלעפאן 27-81

שפרעכשטונדע: פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

דאָס יודישע טעאַטער אין רומעניען

וואָס עס דערצעהלען פאַר׳ן „נייעם פאָלקסבלאַט" די לאָדזער בעריהמטע אַרטיסטען קוטנער און זיידערמאַן.

די בעקאַנטע לאָדזער אַרטיסטען פּרוי־לערנער, ה״ה קוטנער און זיידערמאַן זענען נעכטען צוריקגעקומען קיין לאָדז פון רומעניען, וואו זיי האָבען גאַסטראָלירט עטליכע חדשים מיט גרויס ערפאָלג.

פון אַ געשפּרעך, וועלכען מיר האָבען געהאַט מיט די בעליבטע קינסטלער, ווייזט זיך קודם־כל אַרויס, אַז זיי טראָגען שוין אַרום ביי זיך אין די טאַשען קאָנטראַקטען, פּאַסער, וויזעס און בכל־מכל כל אויף צו פאָהרען קיין ריגאַ.

לאָדז — זאָגען זיי — איז אַ וואוילע, אַ ליבע שטאָט, אָבער וואָס קומט אַרויס, קען נישט געבען קיין פּרנסה. נישטאָ אויך דאָס געהעריגע טעאַטער.

— וואָס הערט מען צעם אין רומעניען? ווי איז אייך דערגאַנגען? — פרעגען מיר.

— אין גרויס־רומעניען איז שווער צו שפּילען שטענדיג יודיש טעאַטער; דעם אָרטיגען יודישען עולם דאַרף מען שלעפּען מיט פערשידענע מיטלען. יודען גהען אין טעאַטער בלויז זונטאָג. אַ גאַנצע וואָך איז מען פערהאַרעוועט און פערטוהן. די יודישע בורזשואַזיע גהט אין רומענישען טעאַטער. און הגם דאָס רומענישע טעאַטער שטעהט אויף אַ גאַנץ נידריגער מדרגה — לויפען יודעלעך אַהין.

מוזען מאַקע די דירעקטאָרען און אימפּרעסאַריאָ׳ס פון אַ יודיש טעאַטער אָנקומען צו פערשידענע קינסטליכע מיטלען פון אַריינציהען דעם עולם אין טעאַטער. מ׳פערקויפט אַבאָנאַמענטען אויף וואָכען און חדשים, מ׳שיקט פערקויפען בילעטען אין די געשעפטען, פרייזען זעהר ביליגע, און דער עיקר — מ׳מאַכט די אמת׳ע שרייענדע רעקלאַמע. דער עולם פערלאַנגט אָבער „פעטע" וויצען און פּאָרנאָגראַפישע לידלעך. בונדעסטוועגען — זאָגען אונזערע קינסטלער — האָט מען אונז וואַרים אויפגענומען און מיר האָבען געמאַכט גוטע געשעפטען. אַ לאָדזער ווערט אומעטום אָפּגעשאַצט זיין סחורה מיט ריוח...

גאָר גוט איז עס געווען אין בעסאַראַביען. בעת אין גרויס־רומעניען האָבען מיר געטראָפען די יודישע געלד־זעק און גבירים, האָבען מיר אין בעסאַראַביען זיך צוזאַמענגעטראָפען מיט דער אמת׳ער יודישער מאַסע, מיט די יודישע אַרבייטער און אינטעליגענץ. אויך אין בעסאַראַביען האָט מען אונז ענטוזיאַסטיש אויפגענומען.

אַ פאַקט: דער ליבלינג קוטנער האָט נאָך ביז איצט נישט געשפּילט די ראָל „פּאַפּוס" אין גאָלדפאַדען׳ס „בר־כוכבא". ער האָט זיך אונטערגענומען צום ערשטען מאָל אויפצוטרעטען אין „פּאַפּוס" אין יאַסי, אין דער שטאָט, וואו גאָלדפאַדען האָט אָנגעהויבען שפּילען טעאַטער. קוטנער האָט אָבער געהאַט אַזאַ ערפאָלג, אַז גאָלדפאַדען׳ס חסידים זענען געווען ענטציקט׳ זיי זענען בכלל מבינים אויף טעאַטער, די יאַסי׳ער חבריה לייט.

— ווי זעהט עס דאָרט אויס מיט דער ווילנער טרופּע?

— שלעכט. די טרופּע איז צופאַלען, דער גרעסטער טייל איז אַוועק קיין אַמעריקאַ. געבליבען זענען, נאָר נישט־ווילנער. עס שפּילען דאָרט: וויסליק, נאַמאַן, איריס שטיין איז קראַנק. קאַמען רייזט אַרום און טרעט אַרויס אויף רעציטאַציע־אָוונדען. איצט וויל מען ברענגען מאַרצעווסקי׳ן, ער זאָל ראַטעווען. בכלל — צווישען אונז זאָל עס בלייבען — מאַכען די איצטיגע אַקטיאָרען קאַליע די פירמע „ווילנער טרופּע". מיט די רעשטלעך פיהרט־אָן מאַזאַ.

ווי זעהט אויס דאָס יודישע קולטור־לעבען?

— אין בעסאַראַביען איז נישקשה. פאַראַן יודישע צייטונגען, שולען, קולטור־פעראיינען. מ׳מוטשעט זיך. מען שטעהט אויס אַ ביסעל צרות, אָבער ס׳געהט מיט: אין גרויס־רומעניען איז קיין יודיש קולטור־לעבען נישטאָ. אַפּר־האָן אין בוקאַרעשט אַ קולטור־ליגע. קוים וואָס מ׳רעדט וועגען איהר אַ מאָל. ווייטער הויבט זיך אָן און ענדיגט זיך דאָס יודישקייט מיט׳ן יודישען יום־טוב. פּורים איז אַ יום־טוב און מ׳פייערט איהם מיט פראַכט און גלאַנץ. מ׳טרומייטערט און מ׳טאַנצט אין די גאַסען. קינד און קייט, יונג און אַלט, אָרים און רייך — אַלץ פערשטעלט זיך און מ׳געהט אַרויס אין גאַס אין די מאַסקעס און מיט מוזיק. ס׳איז דער יודישער קאַרנאַוואַל און אַפילו גוים פרעהען זיך מיט. טויזענדער מענשען זענען אויף דער גאַס אַ גאַנצע נאַכט. און עד־כאן יודישקייט.

דער רומענישער אַלט־געזעסענער יוד פיהרט זיך ווי זיין מיט בירגער: מ׳פערדינט גוט, מ׳עסט, מ׳טרינקט וויין אין די וויין־קעלערס און מ׳שלינגט די רומענישע „קאַרנאַצלען" און דאָס אַלץ.

— וואָס וועט זיין?

— מיר ווייסען נאָר וועגען טעאַטער. מ׳קען צו ביסלעך שפּילען יודיש טעאַטער אין רומעניען און פערדינען גוט. מ׳דאַרף נאָר האָבען די ריכטיגע געשעפטס־פיהרער און דער עיקר — גוטע אַקטיאָרען.

— וואָס קלערט איהר ווייטער צו טון?

— איצט זענען מיר אַנגאַזשירט אויף אַ לענגערע צייט קיין לעטלאַנד, עסטלאַנד און פינלאַנד. דאָרט וועלען מיר שפּילען אייראָפּעאישע אָפּערעטען. מיר קלערען דאָרט פּראָדוצירען די אַרטיסטקע פאַני רובין פון פּאַריז.

— און וואָס וועט זיין מיט לאָדז?

קוטנער האָט אָפּגעזיפצט און געשוויגען.

אין אַלגעמיין האָבען אונזערע אַקטיאָרען אַנ׳איבריג מאָל איבערצייגט, אַז יודיש טעאַטער, יודיש לשון און אַפילו אין... רומעניען אַ קוראַנטע שטיקעל סחורה.

— ם.

קאָמישע עפּיזאָדען אויפ׳ן פּאָליטישען פּראָצעס אין סטרי.

(איינדרוקען פון געריכטס־זאַל).

פאַר׳ן סטרייער טריבונאַל איז נאָך ביז היינט נישט פאָרגעקומען אַזאַ וויכטיגער פּראָצעס און מיט אַזוי פיל אָנגעקלאַגטע און מיט אַזוי פיל עדות ווי עס איז דער איצטיגער גרויסער פּאָליטישער פּראָצעס וועגען די בלוטיגע אַרבייטסלאָזע דעמאָנסטראַציעס, וואָס זענען פאָרגעקומען אין סטרי, ביי וואָס עס זענען געווען דער׳הרג׳עטע און פערוואונדעטע.

אין פערהאַנדלונגס־זאַל איז אַ בעוועגונג ווי אויף אַ גרויס־שטאָטישען באַהן־הויף. די בעשולדיגטע דרעהען זיך אַריין און אַרויס. איינער ברענגט אַריין פון קאָרידאָר אַ פונקעל שטיקעל ברויט און פערטיילט עס צווישען זיינע חברים, הונגעריגע ; אַ אַנדערער איז זיי מכבד מיט ביליגע צוקערלעך. מען הערט אויף זאַל קייען. אַ גאָר קליינער טייל פון זיי לייענען צייטונגען, בעת די ווייטערע עדות ווערען פערהערט, איינער פון זיי קלערט נישט לאַנג און גיסט זיך אָן פון דער פלאַש, וואָס שטעהט אויף דעם טיש פון פערטיידיגער־לאָזשע אַ גלעזעל וואַסער.

ערנסטער ווערט דער איינדרוק ווען סאָקאָלאָווסקי, וועלכער פיגורירט אַלס ערשטער בעשולדיגטער אין אָנקלאַגע־אַקט האָט דערצעהלט, ווי ביי דער דעמאָנסטראַציע האָבען צעהן אַרבייטסלאָזע גע׳חלשט אויף דער גאַס פון הונגער.

די אָנגעקלאַגטע רוזיאַ גרויב האָט מיט איהר אַריינקומען אין זאַל אַריינגעבראַכט אַ שושקעריי צווישען פּובליקום, זייט עטליכע יאָהר איז זי אַ אלמנה און איז מעוברת.

נישט קיין לייכט שטיקעל אַרבייט האָט דער פאָרזיצענדער געהאַט ביים פערהער פון בעשולדיגטען הייצילאַק, וועלכער קען זיך נישט פון זיינע האַנד־בעוועגונגען אָפּגעוואוינען. דער פאָרזיצער ־ראַט לאַפּושאַנסקי מאַכט איהם דערויף עטליכע מאָל אויפמערקזאַם און וואָרענט איהם, אָבער דער אָנגעקלאַגטער קען עס דעם פאָרזיצער בשום אופן נישט נאָכגעבען און טוט זיך זיינס.

הייצילאַק האָט גערעדט בעת זיין פערהער ווי אויף אַ מאַסענפערזאַמלונג. ער האָט דערצעהלט, ווי ער, אַלס דעלעגאַט האָט איבעראַל מיט זיינע חברים אינטערווענירט און גאָר נישט גע׳פועלט ווי ער האָט געלעבט פריהער און לעבט ווייטער אין הונגער און נויט. ער דערצעהלט ווי ביי דער פּאָליציי האָט מען איהם געוואָלט געווינען פאַר אַ קאָנפידענט און איהם פערזיכערט מיט אַ חודש געהאַלט פון 800 זלאָטי. ער, אָבער וויל פערבלייבען פריי זיין מאַהן און זיין צוזאַמען מיט די אַרבייטער.

דאַן ווערט דער בעשולדיגטער פון פאָרזיצער אויפגעפאָדערט צו ערקלערען ברייטער וועגען די געזאַנגען ביי דער סטאַראָסטווע, דער אָנגעקלאָגטער האָט אָנגעהויבען אין ענטפער אויף דער דאָזיגער פאָדערונג צו זינגען דעם אינטערנאַציאָנאַל. די אָנגעקלאַגטע האָבען זיך שוין ביי די ערשטע ווערטער אויפגעכאַפּט ווי פון שלאָף און זיך אַנידערגעשטעלט מיליטעריש און מיטגעהאַלטען. פאָרזיצער לאַפּושאַנסקי האָט געזעהן, אַז דער בעשולדיגטער הריצולאַק האָט איהם שלעכט פערשטאַנען און האָט איהם געהייסען שטיל בלייבען.

עס ווערט פערהערט דער ציצשלאַר סטראַיעצקי, ער שרייט אויס ; איך האָב אַנטייל־גענומען אין דער דעמאָנסטראַציע, ווייל איך בין געווען הונגעריג און אויך היינט בין איך הונגעריג.

אַנגאַ וויאַטר דערצעהלט ביים פערהער ווי אַזוי אַ „ושידושיאַק" האָט זי געבונטעוועט און זי געשיקט צו דער סטאַראָסטווע.

עס ווערען פערהערט די ווייטערדיגע בעשולדיגטע, צווישען אַנדערען אויך דער יודישער בעשולדיגטער משה וואַגמאַן. איהם, האָט דער טריבונאַל, פערטיידיגער און פּובליקום מעהר אַריינגעקוקט אין מויל אַריין ווי אַלע אַנדערע בעשולדיגטע. ער ערקלערט, אַז אַלע פאָרוואורפען, וואָס זענען געגען איהם געמאַכט געוואָרען, זענען נישט קיין אמת׳ע. אין אַ צייט, ווען אין דרויסען האָט געשוועבט הונגער און נויט. די פאַבריקען, טאַרטאַקען גאַרבען און די ראַפינערען האָבען זיך אָפּגעשטעלט, זענען מיר זיך צוזאַמענגעקומען, כדי זיך צו בעראַטען וואָס מיר האָבען צו טון אום צו העלפען די הונגעריגע מיר האָבען בעשלאָסען צו שיקען אַ דעלעגאַציע צום מאַגיסטראַט, וועלכע זאָל שרייבען אַ בריף צו מיניסטער מאָראַטשעווסקי, וואָס איז פון די סטריער אַרבייטער געשיקט געוואָרען צוויי מאָל אין עסטרייכישען פּאַרלאַמענט אַריין, און אַ דאַנק זיי האָט ער שפּעטער געהאַט די מעגליכקייט אין דער ערשטער פּוילישער רעגירונג צו ווערען מיניסטער־פּרעזידענט ער זאָל טראַכטען אויסצופינען אַרבייטס־מעגליכקייטען פאַר די סטריער אַרבייטסלאָזע. דער מאַגיסטראַט האָט בעקאָנט העלפען די אַרבייטסלאָזע, און האָט עס נישט געטון און דאָס געלד פאַר די פערקויפטע קאָנסערוועס אַריינגעלעגט אין די באַנקען און נישט געוואָלט שפּייזען די בוי־טעטיגקייט.

משה ראָזענבוים.

צוזאַמענפאָהר פון קראַנקען־קאַסעס.

(ס) נעכטען האָט זיך אין לאָדז אָנגעהויבען דער צוזאַמענפאָהר פון די קראַנקען־קאַסעס אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזשאַפט. ס׳זענען בעהאַנדעלט געוואָרען אַ רייהע פראַגען וועגען היילוועזען, וועגען פערבעסערען דעם געזונד־צושטאַנד פון די פערזיכערטע און וועגען אָרגאַניזירען די גרויספאָהרען. נאָך אַ וכּוח זענען אָנגענומען געוואָרען אַ רייהע בעשלוסען, וועלכע וועלען פאָרגעשטעלט ווערען דער אויפזיכטס־מאַכט צום בעשטעטיגען.

גענדיגט דער מעטאַל־שטרייק אין לאָדז.

אַרבייטער מסכים אויפ׳ן רעגירונגס־אַרביטראַזש.

(אַז) נעכטען האָט דער פעראיין פון די מעטאַל־אַרבייטער געמאָלדען דעם אַרבייטס־אינספעקטאָר, אַז די אַרבייטער זענען מסכים צוצוטרעטען צו דער אַרבייט און וואַרטען, ביז די אַרביטראַזש קאָמיסיע וועט אַרויסטראָגען איהר אורטייל וועגען די טעקסטיל־אַרבייטער.

דער אַרבייטס־אינספעקטאָר האָט צוגעזאָגט, אַז ער וועט זיך בעמיהען צו ווירקען, אַז וויפיל די טעקסטיל־אַרבייטער וועלען בעקומען, זאָלען אויך בעקומען די מעטאַל־אַרבייטער.

פּראָקוראָרען, פערטיידיגער און עקספּערטען

טרעטען אַרויס אויפ׳ן עפענטליכען משפט איבער מאַן און פרוי

איבערמאָרגען, פרייטאָג אין אָוונד בעשטעהט עס. דער „עפענטליכער משפט איבער מאַן און פרוי", וואָס קומט פאָר פרייטאָג אין פילהאַרמאָניע־זאַל האָט אַרויסגערופען אַנ׳אומגעהויערע אינטערעסירונג.

און ס׳איז נישט קיין וואונדער. וועמען אינטערעסירט היינט נישט צו הערען אַנ׳אויטאָריטעטע מיינונג וועגען די מאָדערנע בעציהונגען צווישען מאַן און פרוי? וועגען ליבע און פערראַט!

עס טרעטען אַרויס די בעקאַנטע שריפטשטעלער און דיכטער: מלך ראַוויטש, יואל מאַסטבוים און א. ציטלין.

דער משפט וועט פאָרקומען לויט׳ן מוסטער פון אמת׳ע געריכטען: מיט פּראָקוראָרען, פערטיידיגער, עדות און עקספּערטען. אַ זשורי פון פּובליקום וועט אַרויסטראָגען אַנ׳אורטייל.

דאָס אַלץ קומט פאָר היינטיגען פרייטאָג אין פילהאַרמאָניע־זאַל.

ווער האָט געשלאָגען אויף דער עלטערן־פערזאַמלונג?

(—) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נאָטיץ אין אונזער זונטאָג׳דיגען נומער, אַז אויף אַ פערזאַמלונג פון עלטערן פון „פּאָווישעכנע" שול־קינדער אויף פּאָלודניאָווע 36 זענען כוליגאַנעס בעפאַלען און געשלאָגען, גיט מען אונז נאָך איבער:

די כוליגאַנעס, וועלכע זענען בעפאַלען די יודישע עלטערן, זענען געווען „געסט" פון ה׳ ריבאָווסקי׳ס שאַנק־זאַל. זיי האָבען אַזוי שרעקליך געשלאָגען, אַז ביי אַ געוויסען ראַקאָווסקי איז צובראָכען געוואָרען אַ האַנד און ביי נאָך עטליכע זענען צובראָכען די קעפּ.

„משאַרי".

אין „משאַרי" געהט איצט אַן אינטערעסאַנט בילד אונטער׳ן נאָמען „דאָס רויבען פון מיידלעך אויפ׳ן אינזעל פאַן פּילא". די הויפּט־ראָל פון דער גאָרילאַ פיהרט אויס דער בעקאַנטער קינאָ־אַרטיסט מאַרקאָ. דאָס בילד האַלט דעם צושויער אין שפּאַנונג און רופט אַרויס די סימפּאַטיע און מיטגעפיהל צו די אומגליקליכע פרויען.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Majā 16, Tel. 11-24
אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 6—7, זונטאָג פון 3—4

ווי אַ גוט טייבעלע
איז דאָס קליינע קינד, וואָס בעקומט יעדען טאָג אַ שטיקעל שאָקאָלאַד
„Smietankowa"
Plutos
דאָס קרעפטיגט,
דאָס ניט בלוט,
מאַכט צאַרט און שעהן

Zawadzka 15, telefon 11-87

LEKRZ-DENTYSTA M. KARABANOW

זאַל פילהאַרמאָניע
נאַרוטאָוויטש־גאַס 20.
פרייטאָג, דעם 25. ה. ח., האַלב 9 אין אָוונד קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע־זאַל (נאַרוטאָוויטשאַ 20)
אַנ׳עפענטליכער משפט איבער מאַן און פרוי
בעשולדיגער: א. ציטלין. פערטיידיגער: מלך ראַוויטש. עקספּערט: יואל מאַסטבוים און אַנד. | ס׳וועלען אַנטיילנעהמען דאָס געריכטס־טריבונאַל, עדות, עקספּערטען. אַ זשורי פון פּובליקום וועט אַרויסטראָגען דעם אורטייל.
טעמעס: 1) די תקופה פון פליכט און דער אונטערגאַנג פון דער ליבע; 2) דאָס דעגענערירטע געזעלשאַפטס־לעבען פון מאָדערנעם מענש; 3) די אַמאָליגע „רות" און די היינטיגע אַלאַ גאַרסאָן; 4) ווער איז מעהר שולדיג דער מאַן, צי די פרוי? 5) דער העראָיזם פון דער אַמאָליגער פרוי און די בעגייסטערטע ליבע פון דעם ראָמאַנטישען ריטער־טום; 6) צי זענען מעגליך אין דער היינטיגער צייט דאָן־זשואַנען און קאַזאַנאָוועס? 7) רעדימענער פּראָצעס אַלס קאַמף־פּראָגיש שאָטען־בילד פון מאָדערנעם געזעלשאַפטס־לעבען; 8) זאַל מאַרגאַריטע „בחור׳טע" אַלס צייט־דאָקומענט; 9) די ליבליגע צייטען פון דער מאָדערנער פרויען־בעוועגונג און דער דעטעקטיווישער מאַן; 10) וויינינגער׳ס טעאָריע אין ליכט פון אונזערע מאָדערנע ערפאַהרונגען; 11) דער קאַמף פון דער פרוי פאַר איהר בעפרייאונג: זעלבסטמאָרד און מאָדע; 12) דאָס פּראָבלעם פון ליבע אין דער יודישער ליטעראַטור; 13) מאָדערנער פערראַט אין פאַמיליען־לעבען; 14) צי קען און דאַרף דאָס מאָדערנע פאַמיליען־לעבען רעפאָרמירט ווערען?

זלאַטע רובינ'ס „בעזוך" אין לעמבערג.

וואָס עס האָט זיך אָפּגעטאָן אין לעמבערג אין דאָזיגע טאָג.

וועגען זלאַטע רובינ'ס בעזוך אין לעמבערג דעם היינטיגען זונטאָג שרייבט מען אונז נאָך:

מוצאי שבת האָט זי בעשלאָסען צו פאָהרען קיין לעמבערג, כדי אויסצופועלן ביים היגען ראַבינאַט, אַ דין-תורה מיט'ן ראַדימנער רב. גאַנץ פריה איז זי אויפ'ן פשעמישלער באַהן-הויף איינגעשטיגען אין שנעל-צוג, וואָס איז געגאַנגען קיין לעמבערג. אין צווישען האָט מען זיך אין פשעמישל דערוואוסט, אַז זלאַטע פאָהרט אַוועק. אַ גרויסער עולם האָט זיך, נישט קוקענדיג אויף די זעהר פריהע מאָרגען-שעה'ן, פערזאַמעלט אויפ'ן באַהנהוף. זעהר פיל מענשען האָבען אַפילו געקויפט פעראָן-בילעטען און „בעגלייט" זלאַטע'ן ביז'ן וואַגאָן, כדי זיך עפּיס צו דערוויסען וועגען דער צוועק פון איהר רייזע קיין לעמבערג. זלאַטע האָט אָבער מיט קיינעם נישט געוואָלט רעדען.

זונטאָג האַלב 9 אין דער פריה איז זלאַטע געקומען קיין לעמבערג. פון באַהן-הויף איז זי פערפאָהרען צום יודישען האָטעל „גרינבערג" אויף זשעוש-ניצקאַ גאַס.

דערווייל האָט מען זיך אין לעמבערג דערוואוסט, אַז זלאַטע איז אַהער געקומען. די דאָזיגע ידיעה האָט זיך בליץ-שנעל פערשפּרייט אין שטאָט און מאַסען מענשען האָבען באַלד בעלאַגערט דעם יודישען האָטעל. יעדער האָט געוואָלט פנים אל פנים רעדען, אָדער באַדיי זעהען די בעריהמטע העלדין פון דעם גרויסען ראַדימנער פּראָצעס...

ווען זלאַטע האָט דערזעהן דעם עולם האָט זי זיך בעהאַלטען אין איינעם פון די צימערן. דער עולם האָט אָבער אָנגעהויבען צו מאַכען קולות און געפּאָדערט, אַז זלאַטע זאָל זיך באַווייזען.

אין האָטעל זענען באַלד אַריין מאַסען מענשען. מען האָט אָנגעהויבען צו זוכען זלאַטע'ן אין אַלע ווינקעלעך און אין אַלע שטיבלעך. דער האָטעל-בעזיצער האָט כדי צו פערמיידען סקאַנדאַלען ביי זיך אין האָטעל, האָט תיכף זלאַטע'ן... געקינדיגט און איהר געהייסען נעהמען דעם וועג...

ווען זלאַטע האָט זיך באַוויזען אויפ'ן גאַס האָט דער עולם איהר געמאַכט אַ לויה, אַז אסור צו וואָלט דער גרעסטער מאַן געהאָט אַזאַ לויה.

זלאַטע איז תיכף צוריק אין האָטעל. דער עולם האָט זיך נאָך איהר אַ לאָז געטאָן און זי געוואָלט ממית'ן. דער האָטעל-בעזיצער האָט דערויף טעלעפאָנירט נאָך פּאָליציי. עטליכע פּאָליציאַנטען, וועלכע זענען באַלד אָנגעקומען, האָבען זלאַטע'ן אַרויסגעפיהרט פון האָטעל.

זי האָט גענומען אַ דראָזשקע און זיך געלאָזט פאָהרען אויף בלאַכאַרסקאַ-גאַס אין דער וואוינונג פון הרב ציף. דער עולם איז איהר נאָכגעלאָפען און געמאַכט געוואַלדעס. די מאַסע איז אַלץ מעהר געוואַקסען און ווען די דראָזשקע איז צוגעקומען צום הויז, וואו עס וואוינט הרב ציף, איז שוין די בלאַכאַרסקאַ-גאַס געווען שוואַרץ פון מענשען.

זלאַטע איז אַרויף צום רב אין דער וואוינונג. די רביצין האָט זלאַטע'ן נישט געוואָלט אַריינלאָזען צום רב, זלאַטע האָט בשום-אופן נישט געוואָלט אָפּטרעטען איידער זי וועט זיך נישט זעהען מיט... הרב ציף.

צוליב דעם האָט דער רב ערקלערט, אַז ער איז זי גרייט אויסצוהערען אָבער ערשט 12 אַ זייגער מיטאָג, אין דער אָנוועזענהייט פון גאַנצען בית-דין.

אין צווישען האָט דער עולם, וואָס האָט „בעגלייט" זלאַטע'ן, אָנגעהויבען צו שטורמען דעם רב'ס וואוינונג. מען האָט אויסגעבראָכען די טירען פון דער בית-די-שטוב. צוליב דעם האָט דער רב געפּאָדערט, אַז זלאַטע זאָל תיכף-ומיד פערלאָזען זיין וואוינונג און ערשט 12 אַ זייגער קומען.

זלאַטע האָט אָבער דערפון נישט געוואָלט הערען און געדענקען און געהאַלטען אין איין שרייען, אַז זי מוז אומבעדינגט רעדען מיט'ן רב. אויף דער פראַגע פון שמש, וואָס זי וויל, האָט זלאַטע ערקלערט, אַז זי וויל בעטען דעם רב דאָס ער זאָל מזמין זיין דעם „ראַדימנער" אָבצוהאַלטען אַ דין-תורה מיט איהר.

דערויף האָט הרב ציף איהר געלאָזט זאָגען דורך זיינע מקורבים, אַז ער וויל זיך נישט מישען אין דאָזיגען ענין. ער וועט איצט נאָכדעם, ווי די גאַנצע מעשה איז געוואָרען בעטראַכט פון פשעמישלער געריכט, נישט מזמין זיין דעם ראַדימנער רב צו אַ דין תורה.

דאַן האָט דער רב געלאָזט נעהמען אַ דראָזשקע און קוים מיט שווערער מיה איז געלונגען די שמשים זי אַרויסצופיהרען פון רב'ס וואוינונג. מען האָט זי אַריינגעזעצט אין דראָזשקע און אָפּגעפיהרט צו דער באַהן, פון וואַנען זלאַטע איז אָפּגעפאָהרען קיין פשעמישל.

טעלעגראַמע!

נאָך דעם גרויסען ערפאָלג אין רומעניען, איז דעם ה' בעזמאַן געלונגען צו פערהאַלטען די געבוירענע לאָדזער אַלעמען גוט-בעקאַנטע אַרטיסטען:

חנה לערנער, שלמה קוטנער, דוד זיידערמאַן

נור אויף 4 פאָרשטעלונגען אין „סקאַלאַ"-טעאַטער

איידער זיי פאָהרען אָפּ אין ריגער נאַציאָנאַל-טעאַטער.

די ערשטע פאָרשטעלונג — פרייטאָג, דעם 25-טען מערץ ד. י.

וואָס וועט געשפּילט ווערען? לייענט אין מאָרגענדיגען אַנאָנס!

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער „סקאַלאַ".

יורידישע עצות.

פון דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע אַנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

בעם דערלאַנגען אַן אַנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער לעצטע פון טאָג, ווען די אַנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אַנפראַגען אָהן קופּאָן וועט מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 23. מערץ 1927.

5174. נ. ז. פון נאַרוטאָוויטש.

אויפ'ן סמך פון בלויזען אומשטאַנד, וואָס די פּאַסיווען איבערשטייגען די אַקטיווען קאָן מען נאָך נישט קיין סוחר ערקלערען אַנ'אופּאַדלאַשט, קוים צאָלט ער זייגע חובות בכלל דאַרף מען וויסען וועגען וואָס פאַרע חובות עס האַנדעלט זיך, צי וועגען ציווילע אָדער האַנדעלס. ווייל פאַר ציווילע חובות קאָן מען קיין אופּאַדלאַשט איבערהויפּט נישט מאַכען.

5175. דוד פּראַגער.

דער צאָל-אַמט פאָדערט ביים בעשלאָגען די עקספּאָרטירטע סחורות אַ צייגניש פון זייער אָפּשטאַמונג (Świadectwo pochodzenia) עס האַנדעלט זיך דאָ נישט פעסטצושטעלען צי די בעטרעפענדע סחורות זענען געקויפט געוואָרען לעגאַל אָדער נישט, נאָר עס געהט וועגען דעם צי זיי זענען פון אַנ'אָרטיגער אָדער אויסלענדישער אויסאַרבייטונג, ווייל פון דעם דערמאָנטען אומשטאַנד איז אָפּהענגיג דאָס אָנווענדען דעם אָדער אַנדערען פּונקט פון צאָל-טאַריף.

5176. אַ הויזווירט פון קעלבאַכס-גאַס.

ביים ערטיילען יורידישע הילף אונזערע לעזער רעכענען מיר זיך נישט מיט די סימפּאַטיעס אָדער אַנטיפּאַטיעס צו דעם אָדער אַנדערען שיכט פון אונזערע לעזער, נאָר מיר ענטפערען אויף יעדער אַנפראַגע אַזוי ווי עס דיקטירט אונז די אינטערעס פון געזעץ. אַ פראָנטאָווע געוועלב קאָן בשום אופן נישט בעטראַכט ווערען פאַר קיין הענדעלס-לאָקאַל, וואָס איז פאַרגעזעהן אין פּונקט B נאָר פאַר אַ פראָנטאָווע געוועלב מוז מען צאָהלען דירה-געלד לויט'ן פּראָצענט-סאַץ פון דער קאַט. D, הגם אויף דער אונטערנעהמונג איז אויסגעקויפט געוואָרען נאָר אַ 4-טע קאַט. פּאַטענט. פערשטייט זיך, אַז דער דערמאָהנטער כלל איז גילטיג נאָר אין דעם פאַל, ווען אין פראָנטאָווע געוועלב געפינט זיך אַ האַנדעלס-אונטערנעהמונג. קוים איז פאַרדינגען דער לאָקאַל אויף אַ ווערקשטעל דאַרף מען שוין צאָהלען דירה-געלד לויט'ן פּראָצענט-סאַץ פון קאַט. B, ווערט דאָס פראָנטאָווע געוועלב בענוצט אַלס פּריוואַט-וואוינונג קומט צו צאָהלען דירה-געלד לויט'ן פּראָצענט-סאַץ פון דער קאַט. A טייל 2 אַרט. 6 פון אוסטאַווע וועגען לאָקאַטאָרען שוץ.

5177. קראַל פון קאַמיענקאַ.

אויב איהר האָט די גאַנצע צייט געצאָהלט דירה-געלד דעם ווירט, מעג אַפילו אייער צימער זיין אַ בעשטאַנדטייל פון אַ גרעסערע וואוינונג, זענט איהר אַ זעלבסשטענדיגער לאָקאַטאָר בפרט ווען איהר האָט דירעקט ביים ווירט דעם צימער געדינגען און דער צימער האָט אַ בעזונדערען איינגאַנג. איהר שיקט צו ווייטער דירה-געלד מיט דער פּאָסט.

5178. לייב טשאַרני.

דער חוב איז שוין פערפאַלען. דאָס געריכט וועט אָבער פון אייגענער איניציאַטיווע אויף סמך די פּרעסקריפּציע נישט אָפּוואַרפען, אויב דער בעל חוב וועט זיך אויף דער פּרעסקריפּציע נישט בערופען.

5179. אַ קלייןהענדלער פון דער אַלטשטאָט.

לויט'ן אַרט. 57 פון אָפּמאַך מיט עסטרייך, וואָס איז ראַטיפיצירט געוואָרען דורכ'ן אוסטאַווע פון 22 יולי 1925 ווערען נישט אַרויסגעגעבען קיין פערברעכער, וואָס ווערען בעשולדיגט אין בעגעהן אַ ריין-מיליטערישען, פּרעסע, צאָל, שטייער, סקאַרבאָווע אָדער פּאָליטישען פערברעכען.

די, וועלכע אַזעוו האָט פעראַטען.

בעאַרבייט פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט" לויט פערשידענע מאַטעריאַלען.

(38

אַזעוו האָט בעוואָרנט ארגונאָוו'ן מיט אַ בעלגישען פּאַס, געגעבען איהם פיל ווילכטיגע עדות און אָנווייזונגען, ווי אַזוי ער זאָל זיך האַלטען אין וועג, ווי אַזוי ער זאָל אָפּהיטען די קאָנספּיראַציע א.אַ.וו.

די רייזע אונטער אַ פרעמדען נאָמען מיט אַ פרעמדען פּאַס איז פאַר ארגונאָוו'ן, וועלכער האָט קיין אַנדערע שפּראַך נישט געקאַנט, אַ חוץ רוסיש, און פראַנצויזיש געדעט געצעהלטע ווערטער מיט אַנ'עכטען רוסישען אַקצענט — געווען אַ גאַנץ געפעהרליכע. ער האָט געקענט דורכפאַלען ביי דער ערשטער בעסטער געלעגענהייט.

צופאָהרענדיג צו דער גרענעץ, האָט ארגונאָוו זיך אַרומגעבונדען דאָס פּנים מיט אַ טיכעל און זיך געמאַכט, ווי די ציין וואָלטען איהם וועה געטון. דאָס האָט ער געמוזט טון, ווייל אין קופּע איז מיט איהם געפאָהרען אַ פראַנצויזקע, וועלכע האָט איהם אָנגעהויבען אויסצופרעגען וועגען רוסלאַנד. נאָך שווערער איז געווען ביים בעקומען די וויזע אין דער פראַנצויזישער מיסיע אין מאָסקווע אויף צו פאָהרען צוריק. דאָ איז ארגונאָוו געפאַלען אויף אַן'אַנדער המצאה. דאָס פּנים האָט ער זיך אויפגעבונדען, דערפאַר האָט ער זיך אַרומגעבונדען דעם האַלז און געמאַכט דעם אָנשטעל פון אַ מענש, וואָס איז טויט הייזעריג. אין דער פראַנצויזישער מיסיע האָט מען דעם „בעלגיער" אויסגעהערט און איהם אָנגענומען פשוט פאַר אַן'אומגאָר-מאַלען. אַ וויזע האָט מען איהם אָבער דאָך געגעבען.

דער פּובליציסט, אויף וועלכען טאַטאַראָוו האָט זיך פעררופען, האָט קאַטעגאָריש ערקלערט, אַז קיין שום געלד האָט ער טאַטאַראָוו'ן נישט געגעבען. ארגונאָוו האָט וועגען דעם טעלעגראַפירט קיין גענף דורך אַן'אָפּגערעדטער טעלעגראַמע און דאָס האָט ענטשידען דעם גורל פון טאַטאַראָוו'ן.

דאַן איז ארגונאָוו אַוועק צום פּאַרטיי-מיטגליד ראַסטקאָווסקי, וועלכער האָט דער ערשטער בעקומען דעם אָנאָנימען בריף וועגען די „פּראָוואָקאַטאָרען ט. און אינזשעניער אַ יעוו". ראַסטקאָווסקי האָט דערצעהלט, ווי אַזוי דאָס איז פאָרגעקומען. צו איהם אין באַנק, וואו ער האָט געאַרבייט, איז געקומען אַ דאַמע, האָט איהם דערלאַנגט דעם בריף, אַרויסגעטראָגען עטליכע ווערטער און איז שנעל אַוועקגעגאַנגען. איידער ער האָט דעם בריף געשיקט דעם צענטראַל-קאָמיטעט אין אויסלאַנד, האָט ראַסטקאָווסקי געוויזען דעם דאָקומענט אַזעוו'ן, וועלכער איז דעמאָלט געווען אין רוסלאַנד. אַזעוו האָט אַדורכגעלייענט דעם בריף און האָט געזאָגט: „ט. — איז טאַטאַראָוו און אינזשעניער אַזעוו — דאָס בין איך". אַרויסזאָגענדיג די ווערטער, האָט אַזעוו גערוהיג אַוועקגעוואָרפען דעם פּאַפּיראָס, וואָס ער האָט גערויכערט און איז שנעל אַרויס פון צימער.

נאָכ'ן בעקומען די דאָזיגע ידיעות איז ארגונאָוו אָפּגעפאָהרען צוריק קיין אויסלאַנד. אונטער פערשידענע אויסריידען האָט מען טאַטאַראָוו'ן פערהאַלטען, ער זאָל נישט אַוועקפאָהרען און מ'האָט געפּרובט אַפילו אָרגאַניזירען אַרום איהם אַ נאָכשפּירונג, כדי צו וויסען, וואָס ער טוט און וועלכע שריט ער בעזוכט. דאָס איז אָבער נישט געלונגען. טאַטאַראָוו האָט זיך זעהר שטאַרק אינטערעסירט, וואו עס געפינט זיך ארגונאָוו, גלייך ווי ער וואָלט געפיהלט, אַז עס גרייט זיך פאַר איהם עפּעס אומאַנגענעהמעס. ער האָט געפּרובט מיט אַלע מיטלען געוואויר צו ווערען, וואוהין ארגונאָוו איז געפאָהרען (איהם האָט מען געזאָגט, אַז ארגונאָוו איז אין פּאַריז) איינמאָל האָט ער פאָרגעלעגט ארגונאָוו'ס פרוי זי זאָל שיקען צום מאַן אַ דעפּעשע, וואָס פאָדערט איהם אַרויס אויף אַ ווילכטיגע זיצונג. דערביי האָט ער זיך אַליין אונטערגענומען אָפּצוטראָגען די דעפּעשע אויף דער פּאָסט. דאָס האָט זיך איהם אָבער נישט איינגעגעבען.

ווען ארגונאָוו איז געקומען קיין זשענעווע, האָט מען טאַטאַראָוו'ן גענומען אויפ'ן פערהער. ער האָט זיך שטאַרק פערלוירען, געפּלאָנטערט זיך אין די ערקלערונגען און מיט זיין גאַנצער אויפפיהרונג האָט ער דערוועקט חשד און אומצוטרוי. צ. אַ. האָט טאַטאַראָוו געטריבן וואַרפען אַ פערדאַכט אין פּראָוואָקאַציע אויף אַזעוו'ן, אָבער דערויף האָט מען קיין געוויכט נישט געלעגט, פערקעהרט, דאָס האָט נאָך פערשאַרפט דעם אומצוטרוי צו טאַטאַראָוו'ן נגדא. אַזוי ווי אָבער קיין אָביעקטיווע בעווייזען פון טאַטאַראָוו'ס פּראָוואָקאַטאָרישער אַרבייט זענען נישט געווען, האָט מען איהם אָפּגעלאָזט און גענומען פון איהם אַ התחייבות, אַז ער וועט זיך מיט קיין פּאַרטיי־אַרבייט נישט פערנעמען און אַז ער וועט צושטעלען בעווייזען פון זיין אונשולדיגקייט. טאַטאַראָוו איז אַוועק און האָט זיך מעהר נישט בעוויזען.

ווען אַזעוו, וועלכער איז בשעת מעשה נישט געווען אין זשענעווע, איז געקומען און געוואויר געוואָרען, ווי אַזוי מ'האָט געהאַנדעלט מיט טאַטאַראָוו'ן, איז ער געוואָרען שרעקליך אויפגעבראַכט. ער האָט אַלעמען געזידעלט, אָנגערופען „ווייכלייביגע" „וואָראָנעס" א.אַ.וו., בעווייזענדיג, אַז מ'האָט טאַטאַראָוו'ן געדאַרפט אויפ'ן אָרט דערהרג'ענען, אַז דער פּרעסטיזש פון דער פּאַרטיי איז געזונקען א.ד.גל. (טאַטאַראָוו איז אין אַ צייט אַרום דערהרג'עט געוואָרען אין וואַרשא ביי רעטזעלהאַפטע אומשטאַנדען. מ'רעכענט, אַז דעם מאָרד איז בעגאַנגען אַזעוו אַליין).

נאָך דער אויספאָרשונג וועגען טאַטאַראָוו'ן האָט אַזעוו אָנגעהויבען צו רעדען, אַז ער וויל זיך אָפּזאָגען פון זיין פּאָסטען אַלס לייטער פון דער „באָיעוואַיאַ אָרגאַניזאַציע" און ער האָט אַפילו פאָרגעלייגט ארגונאָוו'ן, ער זאָל איהם פערבייטען אין דער אַרבייט.

אַזעווס שטימונג אין יענער צייט איז געווען אַ געדריקטע און איינמאָל אין דאָרף, וואו זיין פרוי האָט געוואוינט, האָט ער בעקומען אַ שווערען היסטערישען אָנפאַל. אַזעוו האָט גערעדט וועגען דער טעראָריסטישער אַרבייט פון דער פּאַרטיי און צוקומענדיג צום דאָקומענט, אין וועלכען ס'האָט פיגורירט זיין נאָמען, איז ער געוואָרען אויסער זיך: „ווי, האָט ער אָנגעהויבען שרייען, מיך, וועלכער האָט נישט געשוינט דאָס לעבען פאַר דער פּאַרטיי, מיך זאָל מען חושד זיין, מיך זאָל מען בעשמוצען? איך וועל דאָס נישט אַריבערטראָגען, איך וועל זיך דערשיסען! דערביי האָט ער גענומען רייסען אויף זיך דאָס העמד, דאַן האָט ער זיך צעוויינט און בעקומען אַ היסטערישען אָנפאַל.

(פאָרטזעצונג קומט)

א „קרבן" פון קינא.

די פאלגענדע געשיכטע האט פאסירט אין וויען און פרויסגערופן א גרויסע סענסאציע.

או הער בעריש באמוט איז צוריק מיט יאהרען געקומען פון גאליציע קיין וויען, איז ער געווען א זעהר פרומער בחור, אבער נאך א גרעסערער ארימאן. בעריש באמוט, זאגט מען, איז א גרויסער למדן, ער קען די גאנצע גמרא אויף אויסווייניג. אבער פון תורה אליין קען מען נישט לעבען. האט בעריש באמוט אויסגערעכענט די קאפאטע, א נאמען געגעבען זיך „בערנהארד" און איז געווארען א סוחר. אנ'אגענט פון פאפיר-ווארען. באלד האט ער זיך בעקענט מיט א מיידעל מיט'ן נאמען איזאבעלע און מיט איהר געהייראט. ער האט גענומען א שעהנעם נדן, זיך געמאכט א שעהן געשעפטעל און דאס גליק האט גענומען צושפילען און הער באמוט האט באלד פארקויפט א פאבריק און איז געווארען א זעהר רייכער מאן. זיין פאמיליען לעבען איז אויך געווען זעהר גליקליך. הער באמוט האט געליבט זיין פרוי און די קינדער און ער איז געווען א צערטליכער מאן און א געטרייער פאטער. ער האט אבער געהאט איין ליידענשאפט: ער האט שטארק ליב געהאט קינא. גאנץ בעזונדערס האט הער באמוט ליב געהאט אין די קינא צו זעהען די שעהנע וויענער שוישפילערין פיפי מויזי. באמוט איז פון דער שעהנער פילם „סטאר" אזוי בעגייסטערט געווארען, אז ער האט זיך אין איהר ממש פערליבט. או הער באמוט פלעגט זעהן שפילען זיין געליבטע „סטאר" א ראלע, פלעגט ער ממש ארויס פון די כלים. ער פלעגט אזוי לאנג שרייען „בראוואָ" און „הורא" און „ביס" און פאטשען אין די הענד און קלאפען מיט די פיס, ביז דאס פובליקום פלעגט ווערען אויפגערעגט און די דינערס האבען דעם הער באמוט'ן ארויסגעווארפען.

איז הער באמוט געפאלען אויף א צייטעם שכל. ער האט געשריבען דער אקטריסע א בריף און זיך איהר ערקלערט אין ליבע. די אקטריסע האט הער באמוט'ן געענטפערט אויף זיין בריף, אז זי איז שוין לאנג אין איהם פערליבט און אז זי ערווארטעט איהם א זייגער 8 אווענד אין שטאט פארק, נעבען דער בלומען-בריק.

און יעצט האט דער פרומער הער באמוט גענומען שפילען א ליבע מיט דער קריסטליכער שוישפילערין. ער האט אונטער דער שטאט געקויפט א ווילא, איינגעריכטעט זי גאר צאצקעדיג און געשענקט זי א מתנה זיין געליבטער, מיט וועלכער ער פלעגט הוליען ביז טאג.

די פרוי פון באמוט האט פון די ליבע גאר נישט געוואוסט. זי האט נאר געזעהן, אז דער מאן איהרער ווערט פערפאלען אויף גאנצע נעכט.

— וואו ביזטו ט'ניק, בערנהארד. וואו האלסטו זיך אויף אזוי שפעט אין דער נאכט? — האט געפרעגט די פרוי.

— וואו בין איך... אין ערגעץ בין איך. אונזער חברה „אנשי אמת" האט מיך נעכטען געשיקט אלס דעלעגאט צו דער חברה „הכנסת כלה", האב איך זיך אביסעל פערזוימט דארט.

אנ'אנדער מאל איז הער באמוט פערפאלען געווארען פון דער היים אויף גאנצע דריי טעג.

וואו ביזטו געווען? האט געפרעגט די פרוי באמוט

— מיר זיינען געגאנגען א דעפוטאציע צום גבאי פון „עוזר דלים". מיר פערלאנגען א נייעם דאך פאר'ן גאליציאנער שוהל'כל — האט געענטפערט הערר באמוט הכלל, ער האט אזוי לאנג געזאגט ליגענט און תירוצים, ביז איינמאל האט איהם זיין פרוי געכאפט „ביי דער האנד". זי איז איהם נאכגעגאנגען און זיך דערוואוסט, אז ער געהט נישט צו די „חברות" נאר צו זיין געליבטער שוישפילערין. האט די פרוי, ווי געוועהנליך, געמאכט א געוואלד: סטייטש, אזא פרומער יוד, אזא צדיק, א גבאי ראשון פון הכנסת כלה זאל שפילען א ליבע מיט א שיקסע! וואסושע האט יעצט געטון הערר באמוט? ער האט גענומען זיין שיקסעל און איז מיט איהר אנטלאפען פון וויען, איבערלאזענדיג זיין פרוי מיט די קינדער און אלע פרומע גאליציאנער יודען אויף גאט'ס בארעט.

די פרוי באמוט האט אבער אויך נישט געשוויגען. זי האט געדונגען צוויי טיכטיגע אגענטען, וועלכע האבען זיך אלאז געמען זוכען דעם צדיק. מען האט איהם געפונען און מען האט איהם צוריקגעבראכט קיין וויען צוזאמען מיט דער שיקסעל.

א יודישע סענסאציע אין וויען.

זעלבסטפערשטענדליך האט די פרוי באמוט דעם שעהנעם תכשיט פערקלאגט אויף א גט. מענשען האבען זיך גענומען אריינלייגען אין שלום, אבער עס האט גאר נישט געהאלפען. דער פרומער הערר באמוט האט גע'טענה'ט, אז ער איז פערליבט אין דער שוישפילערין ביז איבער די אויערען און אהן איהר איז זיין לעבען נישט ווערט א ציבעלע און אהיים צו דער פרוי און צו די קינדער וויל ער מעהר נישט קומען. דערוויל איז דאס געשעפט צו גרונד געגאנגען. ווארום הערר באמוט האט שוין פריהער ארויסגעשלעפט פון געשעפט דאס גאנצע קאפיטאל און דאס פערהוליעט מיט זיין געליבטער אדער פערשענקט איהר אין „כתובות". עס איז געקומען אזוי ווייט, אז די פרוי באמוט מיט די קינדער האבען גענומען ליידען הונגער און נויט. דאס גאנצע באלעבאטישקייט איז צו גרונד געגאנגען. און די פרוי האט פון גרויס פערצווייפלונג צוויי מאל געפרואווט בעגעהן זעלבסטמארד. איינמאל איז זי ארויסגעשפרונגען פון פענסטער פון 3-טען שטאק און איבערגעבראכען ביידע הענד און ס'צווייטע מאל האט זי גענומען גאז אום א סוף צו מאכען צו איהר אומגליקליכען לעבען. דער זעלבסטמארד איז אבער ביידע מאל נישט געלונגען. הערר באמוט'ן אבער האט דאס ווייניג וואס גערט. דער פרומער צדיק האט נאך מעהר גע'הוליע'ט מיט זיין געליבטער שיקסעל ביז, ביז, דא לעצטענס איז פארגעקומען דער גט פראצעס, ביי וועלכען הערר באמוט האט געכאפט א מיאוס'ען פסק.

— גזלן! עוכר ישראל! רשע! האט די פרוי געשריען ביי'ם פראצעס צו איהר מאן. דו טרייפענע קישקע! האסט דיר שוין נישט געקענט אפזוכען א יודיש מיידעל און פערליבט זיך גאר אין א שיקסע?!...

און זי האט אויסגעשפיגען דריי מאל.

הערר באמוט האט זיך זעהר שטארק פערשעהמט און ער האט אראפגעלאזט דעם קאפ:

— אין אזוינע זאכען — האט ער ערקלערט — איז נישטא קיין אונטערשיד צווישען יודען און קריסטען. מען קען גאנץ גוט ליב האבען א שעהנע שיקסעל און פיינט האבען א מיאוס'ע יודענע.

דער סוף איז געווען, אז דער ריכטער האט הערר באמוט'ן פערורטיילט צו דריי מאנאטען טורמע און צו געבען גט זיין פרוי.

מיט גרויס פרייד האט הערר באמוט דעם אורטייל אנגענומען. ער האט זיך טאקע גלייך גע'גט מיט זיין פרוי און ער וועט אין גיכען חתונה האבען מיט די קריסטליכע שוישפילערין פרויליין מויזי פיפי.

חתונה געהאט אויף די דאקומענטן פונ'ם ברודער.

א מאדנע געשיכטע האט לעצטענס פאסירט אין וויען.

א יודישער יונגערמאן, מיט'ן נאמען ארטור וואלדמאן, איז צוריק מיט א פאר יאהר געקומען פון סטרי, גאליציע קיין וויען און האט זיך אין וויען בעקענט מיט א מיידעל, מיט'ן נאמען סאפיע מאהר. דער יונגערמאן האט דערצעהלט דעם מיידעל, אז ער איז א „רייכער אמעריקאנער", אז ער האט אין אמעריקא גרויסע ביזנעס, אז ער איז געקומען קיין אייראפא אום צו הייראטען און דאן מיט דער פרוי צוריקפאהרען קיין אמעריקא. דאס מיידעל האט איהם געגלויבט און מיט איהם געהייראט. די הייראט איז נישט געווען גליקליך. ארטור וואלדמאן איז געווען א קרענקליכער מענש און ער האט ווייניג פערדינט. ער האט זיך אבער אנשטענדיג אויפגעפיהרט און פערזיכערט זיין פרוי, אז אט, אט, היינט-מארגען וועלען זיי פאהרען קיין אמעריקא, אום צוריק צו נעהמען פיהרען זיינע ביזנעס. דערוויל איז ארטור דא קראנק געווארען און איז געשטארבען.

נאכ'ן טויט האט זיך ארויסגעשטעלט פאלגענדע מאדנע געשיכטע. עס האט זיך ארויסגעשטעלט, אז ארטור וואלדמאן הייסט מיט זיין ריכטיגען נאמען שמואל וואלדמאן, אז ער האט אין אמעריקא א פערהייראטען ברודער מיט'ן נאמען ארטור וואלדמאן, מיט וועמענס דאקומענטען ער האט געהייראט. נאך אין מלחמה-צייטען האט שמואל וואלדמאן געפעלשט די דאקומענטען פון זיין ברודער ארטור, וועלכער לעבט אין אמעריקא, אום ער, שמואל זאל נישט מוזען געהן צו די זעלנער. אין וויען האט ער זיך אויסגעגעבען אלס זיין אמעריקאנער ברודער — און געהייראט מיט די דאקומענטען פון זיין ברודער ארטור. נאך זיין טויט, איז לויט די דאקומענטען אויסגעקומען, אז זיין אלמנה איז פערהייראט מיט זיין אמעריקאנער ברודער. עס איז דערום נאך דעם טויט פון דעם פאלשען ארטור וואלדמאן פארגעקומען אין וויען א פראצעס, ביי וועלכען דאס ראבינאט און דאס געריכט האבען ערקלערט די הייראט פון דעם פערשטארבענעם פאלשען ארטור וואלדמאן אלס נישט גילטיג, אזוי, אז דער עכטער ארטור וואלדמאן, וועלכער לעבט אין אמעריקא אלס פערהייראטער מאן, וועט נישט האבען מעהר קיין צרות פון נאך א פרוי, מיט וועלכער זיין ברודער האט געהייראט אויף זיין נאמען.

גרינבוים ווארענט נעגען אסימילאציע אין אמעריקא.

שטעלט די פוילישע יודען פאר א ביישפיל.

ניו-יארק, (י.ט.א.) דעפ. יצחק גרינבוים, וועלכער ווילט איצט אין אמעריקא, האט אין זיין רעדע, וואס ער האט געהאלטען אין ניו-יארק אויפ'ן קבלת-פנים, וואס איז געגעבען געווארען לכבוד איהם, זיך אפגעזונדערט אבגעשטעלט אויפ'ן ערציהונגס-פראבלעם אין פוילען און אמעריקא און אנגעוויזען אויפ'ן פאקט, וואס אין דעם פרט דארפען די אמעריקאנער יודען זעהר פיל לערנען ביי די פוילישע. נישט וועלענדיג אלס גאסט געבען עצות, האט דעפ. גרינבוים עטליכע מאל אונטערגעשטראכען, אז די יודען אין ניו-יארק דארפען בעקעמפען די בעדינגונגען, אונטער וועלכע יודישע קינדער ווערען געצוואונגען צו לערנען אין די רעגירונגס-שולען און אין בעסטען פאל לערנען יודישע למודים בלויז אלס נעבענזאך, א מאל א שעה אין טאג אדער נאך ווייניגער.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32.
ספעציאליסט פאר הויט, ווענעריש און מי-נער-שלעכטע קראנקהייטען. 8-9
הײלונג מיט קווארץ-לאמפען (הער-אויספאל)
נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אוונט

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען, ספעצ. פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראהלונגען מיט קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן פון 3—5 נאכמיטאג.

„די שווארצע כריזאנטעמע".

(48

עקזאטישער ראמאן.

— די נאהענטסטע שנעל שיף „ריטשארד דער דריטער" פאהרט אפ מארגען אינדערפריה. זי געהט דורך פארט-סאיד קיין יאקאהאמא.

— נישטא וואס צו מאכען, מוז איך פאהרען אזוי.

דער דאקטאר האט געקויפט א בילעט און אריינגעזעצט זיך אין דער קאיוטע ווארטען ביז די שיף וועט אפגעהען.

די שעה'ן האבען זיך איהם אויסגעוויזען ווי יאהרען.

יעדע שעה טראגט אפ כריזאנטען אלץ ווייטער און ווייטער און ער שטעהט אויף אנ'ארט. ער איז געגאנגען איבער דער קאיוטע ווי א צערייצטע חיה. ווען עס איז דא א אופן, א ווענ צו פליהען... אבער ער איז געווען אומעכטיג און עס האט זיך איהם אויסגעוויזען, אז ער פיהלט בולט, ווי עס וואקסט דער שטח צווישען איהם און כריזאנטען.

אבער אלץ האט א סוף און צו זיינע קוואלען איז געקומען אנ'ענדע. די שיף האט ענדליך גערוהרט. דאקטאר לעווי האט דערפיהלט ווי א שטיין וואלט איהם אראפ פון הארץ. ענדליך וועט ער זיך דערנעהענטערען צו כריזאנטא'ן.

.38
נאהענט צו דער היים.

די לאנגע רייזע האט אויסגעמאטערט די פרינצעסין. זי האט אויפגעהערט צו עסען, נישט געקענט שלאפען, געזעסען גאנצע טעג אין איהר קאיוטע און זיך נישט ארויסגעוויזען אויף דער ליכטיגער וועלט.

דער פערליבטער יאמאטא איז געווארען שטארק אונרוהיג, ער האט זיך אלע מאל נאכגעפרעגט וועגען געזונד פון דער פרינצעסין, זי פלעגט איהם אבער ענטפערען פון היגטער דער טיר, אז עס איהר גארנישט, און איהם נישט אריינגעלאזט און זיך אויך נישט בעוויזען. יאמאטא האט שטארק געליטען.

די שיף האט דערוויל געלעבט מיט איהר אפגעזונדערטען שיף לעבען. די טראפישע היצען האבען געהאלטען די פאסאזשירען א גאנצען טאג און די קאבינעטען און אין די זעלער, וועלכע זענען געווען אפגעקיהלט דורך גרויסע עלעקטרישע ווענטיליאטארען, און אויפדערנאכט פלעגען אלע ווי איינע ארויף אויף דער דעק. און עס פלעגט זיך אנהויבען די פערוויילונג.

אין פארט-סאיד האט זיך אויף דער שיף ארויפגעזעצט א קליינע אראבישע טרופע, וועלכע האט געמאכט פארשטעלונגען. איינמאל איז אויך די פרינצעסין ארויס אנקוקען די פארשטעלונגען.

יאמאטא האט זיך דערפרעהט מיט איהר, ווי א קליין קינד. ער האט זי באלד אוועקגעזעצט ביי'ם טיש, בעשטעלט לימאנאד און געפרורענעס.

ער האט נישט געקענט בעקעמפען זיינע געפיהלען און האט אנגעהויבען רעדען.

— פרינצעסין, איך וואלט געוואלט מיר זאלען קיינמאל נישט צופאהרען צום ברעג, מיר זאלען קיינמאל נישט אהיימקומען!

— פארוואס? האט כלומרשט פערוואונדערט געפרעגט די פרינצעסין.

— דא האב איך כאטש די מעגליכקייט פון צייט צו צייט אייך אנצוקוקען, אבער אין דער היים... ווער ווייסט ווי איהר וועט זיך בעציהען צו מיר, מיט וואס עס וועט זיך ענדיגען מיין דינסט לעבען אייך...

— רעדט נישט קיין נארישקייטען, מיינע עלטערן וועלען אייך זיין אזוי דאנקבאר פאר דעם, וואס איהר וועט מיך צושטעלען אהיים, אז איהר וועט געוויס בעקומען א צוטריט צו אונז אין שטוב...

— און איהר, איהר פרינצעסין?

— מיין גוטוויליגקייט דארפט איהר נאך פערדינען, — האט קאקעטיש געענטפערט די פרינצעסין. — אבער... זעהט נאר מיר דערנעהענטערען זיך צו אונזער היים — האט איבערגעריסען דעם געשפרעך די פרינצעסין — זעהט וואס פאר א שעהנע היימאט מיר האבען!

און ווירקליך, א דאנק דער ריינער דורכזיכטיגקייט פון דער לופט האבען די יאפאנער בערגעס זיך אויסגעשניצט אויפ'ן האריזאנט בולט און קלאר ווי אויסגעמאקט פון א קינסטלער-האנד. עס האבען זיך רעליעף ארויסגעוויזען די סקאלעס מיט די לויפענדע טייכלעך, די גרינע בערגלעך אזוי פאנטאסטיש בעלויכטען, די זעלטען שעהנער יאפאנישע בלומען און וועלדער, וועלדער מיט ביימער, וואס מען קען עס אין ערגיץ נישט זעהען.

כריזאנטא האט זיך אויפגעשטעלט. זי איז געווען ווי פערשיפט פון דעם בילד, וואס האט זיך ענטפלעקט פאר איהרע אויגען. א מיסטיש, כמעט רעליגיעז געפיהל האט איהר ארומגעכאפט.

— די היים איז אזוי שעהן, אבער דאס הארץ, דאס הארץ איז געבליבען ווייט, די שעהנע וועלדער און פעלדער רופען ארויס שרעק, מורא און נישט קיין פרייד.

— איך וועל אראפגעהען אין נאגאסאקי איך וועל בעזוכען דעם קבר פון מיין זיידען, וואס געפינט זיך אין אסובער-פארק — האט געזאגט כריזאנטא.

— איהר וועט מיר ערלויבען אייך צו בעגלייטען? האט געפרעגט יאמאטא.

— א ברירה האב איך?

כריזאנטא איז אין דער בעגלייטונג פון יאמאטא'ן אראפ אויפ'ן ברעג.

אויך דא האט מען שוין אויף יאמאטא'ן געווארט. ער האט אומבעמערקט פאר דער פרינצעסין איבערגעגעבען איינעם פון די אפווארטענדע א גרייט בייגעלע פאפיער מיט א זילבערנער מטבע.

— שיקט עס באלד אוועק — האט ער שטיל געזאגט דעם יאפאנער.

,39
מעז ווארט אויף דער פרינצעסין.

דער הויף פון פרינץ קאמאטסו האט בעקומען א יום-טוב'דיגען אויסזעהן.

נאך אין דער פריה האט די פרינצעסין מארגי ארויפגעלעגט אויפ'ן מזבח פון דעם גאט פון גליק, א שעהנעם קרבן פון פרוכטען און פון רייז.

(פארטזעצונג קומט)

טעלעגראַמען.

נאָך דער קאַפּיטולאַציע פֿון שאַנכאַי

בעלאַגערונגס-צושטאַנד, גענעראַל-שטרייק, צוזאַמענשטויסען.—ערקלערונג פֿון באַלדווין'ען.—די פּ״פּ״ר אין רוסלאַנד.

לאָנדאָן, 22 (ספּ. טעל.) דאָס קאַנטאָנער מיליטער פֿאַרפֿאָלגט די אָפּטרעטענדע אָפּטיילונגען פֿון אַנטלויפענדען צפון-מיליטער.

אין שאַנכאַי האָבען די קאַנטאָנער ערקלערט בעלאַגערונגס-צושטאַנד. אין איינינע ערטער איז געקומען צו אַ צוזאַמענשטויס צווישען די קאַנטאָנער מיט די ענגלישע און יאַפּאַנישע אָפּטיילונגען.

דער גענעראַל-שטרייק אין שאַנכאַי דויערט ווייטער. 1500 פֿראַנצויזישע זעלנער האָבען זיך פֿאַרפֿעסטיגט אין דער פֿראַנצויזישער קאָנצעסיע.

אַן ענגלישער פּאַנצער-אויטאָ, וועלכער האָט געוואָלט צוטרייבען די ראַבירענדע כינעזער, איז גענומען-געוואָרען אין געפֿאַנגענשאַפֿט.

לאָנדאָן, 22 (אַטע) דאָס קאַנטאָנער מיליטער האָט היינט פֿאַרנומען אָהן קאַמף נאַנקין.

לאָנדאָן, 22. (אט״ע). פּרעמיער באַלדווין האָט היינט געגעבען ערקלערונגען אין פּאַרלאַמענט וועגען דער לאַגע אין שאַנכאַי. נאָך נעכטען אינדערפֿריה האָבען זיך פֿאַר דער ענגלישער קאָנצעסיע אין שאַנכאַי געפֿונען 23,000 קאַנטאָנער זעלנער. די כינעזישע פּאָליציי איז אַנטוואָפֿנט געוואָרען נאָך איידער ס'איז אָנגעקומען דאָס קאַנטאָנער מיליטער.

וואַרשאַ, 22 (טעלעפֿאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די סאָוויעטישע „גענעראַל „מאָסס״ טיילט מיט, אַז די ידיעה וועגען פֿערנעהמען שאַנכאַי דורך קאַנטאָנער מיליטער האָט אַרויסגערופֿען גרויס פֿרייד ביי די אַרבייטער. ס'זיינען פֿאַרגעקומען דעמאָנסטראַציעס אין לענינגראַד, כאַרקאָוו, אַ. אַ. וו., קיעוו אַ. אַנד.

„איזוועסטיא״, אַרומרעדענדיג די געשעהענישען, שרייבט אַז זי עפֿענט אַ נייע בלאַט אין דער געשיכטע. ענגלאַנד וועט איצט דאַרפֿען דעצידירען אויסצוקלייבען אַ פֿערשטענדיגונג מיט דער רעוואָלוציאָנערער פֿאָלקס-בעוועגונג אָדער אויפֿנעהמען דעם קאַמף מיט איהר.

וואַרשאַ, 22 טעלעפֿאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די קאָמוניסטישע פֿראַקציע אין סיים האָט אַרויסגעשיקט דער קאַנטאָנער רעגירונג אַ בעגריסונג צוליב'ן איינגעמען פֿון שאַנכאַי.

רעאַקציאָנ. קרימינאַל-פּראָצעדור

קריטיק פֿון דער קאָדיפֿיקאַציע-קאָמיסיע.

וואַרשאַ, 22 (טעלעפֿאָניש). נעכטען איז פֿאָרגעקומען אַ גרויסע זיצונג פֿון דער יורידישער קאָמיסיע פֿון סיים און יורידישער קאָמיסיע פֿון סענאַט. עס איז אויסגעהערט און דעבאַטירט געוואָרען דער בעריכט פֿון דער קאָדיפֿיקאַציע-קאָמיסיע, וועלכע אַרבייט שוין הענגער אַ יאָהר איבער אַ נייעם קרימינאַל- און ציוויל קאָדעקס פֿאַר פּוילען.

אין דער דיסקוסיע, וואָס האָט זיך ענטוויקעלט, האָט צווישען אַנדערן גענומען דאָס וואָרט דעפּוטאַט זאַמערשטיין, וועלכער האָט אָנגעוויזען, אַז דער פּראָיעקט וועגען דער קרימינאַל פּראָצעדור איז פֿיל רעאַקציאָנערער ווי די עסטרייכישע און רוסישע געזעצען וואָס זיינען אויסגעאַרבייט געוואָרען מיט העכער 50 יאָהר צוריק. דער רעדנער פֿערוּפֿט זיך אויף די וועדסטער פֿוג'ם וויצע-מיניסטער צאַר, וועלכער האָט מיטגעטיילט, אַז דאָס יוסטיץ-מיניסטעריום האָט בדעה דורכצופֿיהרען אויפ'ן גרונד פֿון אַ פּרעזידענטען-דעקרעט דאָס געזעץ וועגען געשוואָרענע געריכטען.

דעפּ. זאַמערשטיין רעכענט אויס אַ היבשען צעטעל פֿון פֿעהלערן, איבערהויפּט יורידישע. בעזונדערס זענען פֿערהאַן אַ סך פֿעהלערן אין די אַרטיקלען וועגען געשוואָרענע געריכטען. וועמענס קאָמפּעטענצען עס זענען בעדייטענד פֿערקלענערט געוואָרען. די פּרעסע-ענינים האָט מען איינגאַנצען אַרויסגענומען פֿון זייער קאָמפּעטענץ, און אין די געוועהנליכע פֿערברעכענס האָט מען זיי בעגרענעצט.

גרויסע ספֿיקות דרוקען אויך די פּונקטען וועגען די געזעצליכע מיטלען צו אַפּעלירען געגען די אורטיילען פֿון די געריכטען. לויט'ן פּראָיעקט פֿון דער קאָדיפֿיקאַציע-קאָמיסיע ווערען אָפּגעשאַפֿט די פֿולע אַפּעלאַציעס און עס בלייבען בלויז קאַסאַציעס צום העכסטען געריכט.

אויך די איבעריגע רעדנער ווייזען אָן אויף אַ רייהע פֿעהלערן אין די פּראָיעקטען פֿון דער קאָמיסיע, אָבער גלייכצייטיג שטרייכען זיי אונטער די גרויסע פֿערדינסטען פֿון דער קאָמיסיע.

צום סוף פֿון דער זיצונג גיט דער וויצע-מיניסטער צאַר איינינע ערקלערונגען וועגען דער פּראַגמאַטיק פֿאַר די ריכטער.

*

די מיטגלידער פֿון דער יורידישער קאָמיסיע זענען אין אַל.-צמיין נישט צופֿרידען מיט די אַרבייטען פֿון דער קאָדיפֿיקאַציע קאָמיסיע, איבערהויפּט מיט איהר פּראָיעקט וועגען דער קרימינאַל-פּראָצעדור.

דער „רוימער קוריער״ האָט דעם דאָזיגען פּראָיעקט בעקרוינט מיט אַ קעפּל: „מיטעלאַלטער אין דער פּוילישער קרימינאַל-פּראָצעדור״.

אויך „פּשעגל. וויעטש.״ ווייזט-אָן, אַז די קאָדיפֿיקאַציע-קאָמיסיע איז נאָך אַוועק רעאַקציאָנערער ווי די צאַרישע יוריסטען מיט העכער 50 יאָהר צוריק, וועלכע האָבען אויסגעאַרבייט דעם רוסישען קאָדעקס.

אכטונג, זדונסקאַ-וואָליאַ!
כעמיש-באַקטער-יאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריום
פֿון דאָקטוירים פּיקעלני און ריכטער.
אַנאַליזען פֿון אורין, בלוט, פֿלעגמאַ, כאַל און מילך רעזינפֿעקציע.
זדאָטניצקאַ'ס גאַס 6 (געבייידע פֿון מאַגיסטראַט)
1682 טעטיג פֿון 9—1 מיטאָג און פֿון 4—8 אין אָוונד.

זאַל פֿילהאַרמאָניע נאַרוטאָוויטש 26.
די „וואָך פֿאַר'ן יודישען יתום״
מאָרגען, דאָנערשטאָג, ד 24 מערץ, האַלב 9 אָוו. וועט פֿאָרקומען אין פֿילהאַרמאָניע-זאַל
א גרויסער קאָנצערט-אָוונד
דאָס פּראָגראַם וועלען אויספֿיהרען דער כאָר און די סאָליסטען פֿון „הזמיר״, דער בעריהמטער זינגער ריאַזאַנצעוו (באַריטאָן), ה' פֿרידבערג (וויאָלין). ביים קלאַוויר ה' באַלואַס. 1683
בילעטען צו 6 זל. (איינהייטליכע פּרייזען) צו בעקומען אין דער פֿילהאַרמאָניע-קאַסע.—איינצאַהלונגען פֿאַר די פֿונאַנדערגעשיקטע בילעטען ווערען אָנגענומען ביי דער פֿירמע בר. קלעצקי (פּעטריקאָווער 51) און דאָנערשטאָג—ביים אַריינגאַנג אין זאַל.

צו פֿערדינגען
א בעקעריי
מיט אַ געוועלב אויף
מצות
צו ערפֿאַהרען פֿון ואַפֿאַרט אין קאָנדיטאָריי 1690
גוראַ, זגערזשער 8

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט
St. GELBERG
זאַכאָדניאַ 15, טעל. 13·08
היילט גאַנץ פֿערגאַכלעסיגטע ציין און מונד-קראַנקהייטען, צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פֿון קינסטליכע ציין, נעהמט אָן פֿון 9—12 פֿאַרמיטאָג און פֿון 3—7 אַ זייגער אָוונד. ביליגע פּרייזען. 1481

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאָנסטאַנטינער 5
נעהמט אָן אַלע טאָג פֿון 9 פֿריה ביז 8 אָוונד.
פּרייזען ביליגע! בעצאָהלונג אויף ראַטעס

אין קוויה און פֿערקויף
מעבעל
דיוואַנעס, פֿעלצען, נייַ מאַשינען, גאַרדעראָבען, סאַמאָווארען א. ז. וו. און צאָהלט די העכסטע פּרייזען
א. וויצמאַן נאַרוטאָוויטש 19 (דזיעלנאַ)
אין מעבעל-געוועלב, (פּריוואַט-וואוינונג שענקעוויטשאַ 29)
ביי מיר איז שטענדיג דאַ פֿערש. געניצטע מעבעל
אין גוטען צושטאַנד צו פֿערקויפֿען. 1382

מעבעל
שלאָף-צימער, עס-צימער, ביוראָ-איינריכטונג, קוכען-מעבעל
אַלעס אייגענע אויסאַרבייטונג!
קאָנקורענץ-פּרייזען! די בעסטע בעדינגונגען!
צו בעקומען ביי 1689
פֿלאַכאָוויטש און רעכטמאַן,
פּעטריקאָווער 145 (אין הויף).

א געפּאַנצערטע
קאַסע
ביליג צו פֿערקויפֿען
וואָלבאָרסקאַ 4 ביי ווירט

א פֿעהיגער
מענש,
וועלכער איז בעקאַנט ביי מאַנופֿאַקטור און גאַלאַנטעריע, אַ לאַנגיעהריגער געוועזענער סוחר זוכט אַ פּאָסטען.
אָפֿערטען אין אַדמיניסטראַציע אונטער ליטערע „א״. 1684

Czopki Hemorojdalne Gąseckiego
(מיס'ן העכנע״צל) בעזייטיגען וועהטאָג, ברענונג, בייסענייש, פֿאַרקלענערן געשוויהרען.
עס פֿערקויפֿען די אַפּטייקען. 1462

וויכטיג פֿאַר ה״ה פֿריזער!
העלניש-און בלומען-וואַסער אַ קילאָ 3.80 זל.
וועשמאַל אַ קילאָ 3.25 זל.
ראָזיר פּראָשעק אַ קילאָ 6.50 זל.
ברילאַנטינע אַ קילאָ 4.00 זל.
און אויך אַלע אַ. ד. פֿריזיער-אַרטיקלען צו ביליגע פּרייזען
J. CHARENZOWSKI
WOLBORSKA 1. 1684

שניידער-הילף!
ביי מיר ווערט געפּרעסט אַנצוג צו 2 זל. מיט בעטנישער רייניגונג 5 זל. עס ווערט געפּרעסט אויפ'ן אָרט און עס ווערט אָבגעשיקט אַ היים.
קאָנסטאַנטינער 5, וו. 1
ביי קלינאָווסקי. 1685

דער הילפֿספֿאָנד ישע
קורסען
פֿאַר שוואַכבעפֿעהיגטע און שווערערציהבאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען, טויבשטומהייט)
Dr. med. A. Szmirgeld
נערווען-אַרצט.
עלעקטריזאַציעס, ליכטהיילאַפּאַראַטען.
CEGIELNIANA 8,
tel. 51-89
עמפּפֿאַנגט פֿון 5 — 7 אָוונד.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78
הויט און ווענערישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-היילאַנסט.
נעמט אָן פֿון 4—7 אין אָוונט.

אכטונג, ציטונגס-פֿערשפּרייטער!
היינט, דינסטאָג 7 אין אָוונד קומט פֿאָר אין אייגענעם לאָקאַל, פּיעטרקאָווער 66, די צווייטע
אַלגעמיינע פֿערזאַמלונג
פֿון אַלע ציטונגס-פֿערשפּרייטער
מיט דער בעטייליגונג פֿון פֿאָרשטעהער פֿון קולטור-אַמט און ה' אפרים אַלעזר פֿון דער וואַרשאָווער צענטראַלע.
אַלע ווי איינער מוזט איהר קומען! 1565
מיט אַכטונג
די פֿערוואַלטונג פֿון פּ״פּ
פֿון ציטונגס-פֿערשפּרייטער אין פּוילען
אָפּטיילונג אין לאָדז.

2 פֿאַבריקס-לאָקאַלען
ס'ווערט געזוכט צו מיטען
1 לאָקאַל מיט אַ שטח פֿון צירקאַ 200 קוואַדראַט מעטער 1672
און 1 לאָקאַל פֿון 400 קוואַדראַט מעטער.
אָפֿערטען אונטער לאָקאַלען אין אַדמ. פֿון דער ציטונג.

א טיכטיגע און ערליכע
פֿערקויפֿערין
בעקאַנט אין דער גאַלאַנטעריע בראַנזשע ווערט געזוכט. באַזאַר
אַלעקסאַנדראָווסקאַ 25

Dr. med
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פֿאַר הויט, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגענ-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פֿון 6—9 אין אָוונד, פֿרויען—12 ביז 3 נאַכם. 873

Dr. med. Ludwik
Rapeport
Pr. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-10.
ספּעציאַליסט פֿאַר נירען, בלאָזען און האַרן - קראַנקהייטען.
נעמט אָן פֿון 1 ביז 2
און פֿון 4 ביז 7 אָוונד.

מצה-רייבעכץ
ווער עס וויל האָבען כשר לפסח עצהיו״ט אפילו למהדרין מן המהדרין, וואָס עס ווערט געבאַקען און געמאָהלען אלעס תחת השגחת הראבינאַט דפה לאָדז, איז נור בעקומען אין דער מיהל שוו. יאַקובאַ 2.
בעמערקונג: עס ווערט אויך אָנגענומען פֿון בעקערס צו מאָהלען פֿאַר ביליגע פּרייזען און גוטע בעהאַנדלונג. 1677

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַל-אַרצט פֿאַר
נירען, בלאָזען און האַרן - קראַנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
עמפּפֿאַנגט פֿון 4—7 אוו. 542

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַכאָדניע טעל. 48-66
צאָהן-כירורג
מעטע. פֿון כירורגישע קראַנקהייטען ווי: שטשענקעס, גימענס, דושאַנסלעס, צאָהן-ציסטעלעס א.ז.וו. נעמט אָן פֿון 1½—5 און פֿון 8—9 אוו. זונטאַג 11—2.

עד מתי עצל תשכב?
ווי לאַנג וועסטו וואַרטען מיט דיינע איצטיגע און פֿאַר-מלחמה'דיגע וועקסלען?
מתי תקום משנתך?
ווען וועסטו קומען אין ביוראָ
17 פּעטריקאָווער 17
2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 53, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אויסטייל, קלאָוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַדוואַלאַניעס, רעקורסען, וועגען פּעסער און קאָמיסאַריאַט-רושאַנדז, ביטעס וועגען דירה און אויזשאַנד ראַזיעמטשי און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותפֿות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַוואַניעם, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
רעכטס-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ,
פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 53
שנעל, רעעל און ביליג!

בעקאַנטמאַכונג.
די מכוה, זגערזשער 27
איז נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט פֿון היינטיגען טאָג אָן ווייטער טעטיג.
קאָמיטעט-מכוה רבאלוט
זגערזשער 27. 1675

וואַפֿאַרט איבערצוגעבען
א געוועלב
מיט אַ שטוב, ס'קען זיין אויף אַ יאַטקע, אָדער אַ פֿיש-געוועלב אָדער אַ פּאַפּיר-געוועלב, אָדער אויף עפּעס אַנדערש. קאָנסטאַנטינער 74, דערוויסען וועגען דעם קען מען ביים ווירט פֿון הויז, אָדער ביי מאַקס לאַסמאַן, פּעטריקויער 23, פֿראָנט, 2. שטאָק.

Dr. med.
W. Eychner
פֿרויען-קראַנקהייטען
און אַקושעריע
זגערזשער 1, טעל. 34-72.
נעמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פֿון 12—2
סימאַן אין דער היים פֿון 6-8 אוו.

Dr. med.
Braun
פּאָלודניאָווע 23
טעלעפֿאָן 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פֿאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספֿאַל)
נעמט אָן פֿון 9—12 פֿריה און פֿון 5 — 8 אָוונד

א בעקעריי
פֿון וואַפֿאַרט צו פֿערקויפֿען
פּאָנסקאַ 7 (זשעראָמסקאַ).

וואַרשאַמאַטשקעס
אַלטע וואָלקעס ווערען איבערגעצויגען מיט נייע גאַנץ זעהר ביליג. אַנדרושאַ 28 צו פֿרעגען ביים וועכטער

אַנאָנסען - פּרייזען!
פֿאָרן טעקסט 15 גראָשען, פֿרייטאָג 20 גראָשען, אין טעקסט 40 גר., פֿרייטאָג 60 גראָשען, נאָכ'ן טעקסט 10 גראָשען, פֿרייטאָג 15 גראָשען. — פֿאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט טייערער. אויפֿער דער שטאָט — 50 פּראָצענט טייערער.
פֿאַר אַ מילימעטער - שורה.

אַבאָנעמענט-פּרייז:
אין לאָדז: אַ חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער. — פֿאַר'ן אינהאַלט און טערמין פֿון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פֿעראַנטוואָרטליך.
די אַדמיניסטראַציע איז אָפֿען בייטאָג און ביינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.